

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

בעמ"ש 56871-01-16

המערערת

מ.ז.כ.

ע"י ב"כ עוה"ד שירה דרורי - סאלם ואח'

נ ג ד

המשיב

ע. ז.כ.

ע"י ב"כ עוה"ד מקסים ליפקין ואח'

בעמ"ש 58153-01-16

המערער

ע. ז.כ.

ע"י ב"כ עוה"ד מקסים ליפקין ואח'

נ ג ד

המשיבה

מ.ז.כ.

ע"י ב"כ עוה"ד שירה דרורי - סאלם ואח'

פסק דין

פתח דבר

ערעורים הדדיים על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בפ"ת (כב' הש' א. גולן- תבורי) מיום 14.12.15 הדין בשלוש תביעות שהוגשו ע"י הצדדים.

לצורך הנוחות תכונה להלן - האשה – המערערת, האיש יכונה – המשיב וילדי בני הזוג יכוננו – הילדים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

אלו התביעות נושא פסק הדין -

הראשונה, תביעת נזיקין שהוגשה ע"י המערערת על סך 1,000,000 ₪ (תמ"ש 19229-07-11, להלן – התביעה הנזיקית).
השנייה, תביעה שהוגשה ע"י המשיב להכריז על הילדים כמורדים ולפטור אותו מחיוב במזונותיהם (תמ"ש 30931-08-10, להלן – תביעת המרדנות).
השלישית – תביעה ע"ס 100,000 ₪ שהוגשה ע"י המשיב כנגד המערערת בגין פגיעה בפרטיות בשל צילומו במצבים אינטימיים עם אשה אחרת (תמ"ש 13840-06-13, להלן – תביעת הפגיעה בפרטיות).

הרקע העובדתי הנדרש לנדון

1. המערערת והמשיב נישאו בשנת 1983, והתגרשו בשנת 2011. לבני הזוג שלושה ילדים משותפים. ד. יליד 13.2.1995, כבן 22 כיום (להלן – הבן הבכור), מ. ילידת 3.3.1998, כבת 19 כיום (להלן – הבת), וא. יליד 12.12.2000, כבן 16.5 (להלן – הבן הצעיר).

2. הצדדים מתדיינים משנת 2007 ואילך, הן בבית משפט לענייני משפחה והן בבית הדין הרבני, זאת על אף שהצדדים התגרשו, כאמור, כבר בשנת 2011.

נציין כי הסמכות לדון במשמורת הילדים, מזונות האשה והרכוש נקבעה בידי בית הדין הרבני ומאידך בית המשפט לענייני משפחה פסק את חיובו של המשיב במזונות ילדיו הקטינים, עוד נדרש בית המשפט לענייני משפחה לשלוש התביעות הנזכרות במבוא, אשר להלן נפרט את עיקרן.

התביעה הנזיקית

3. המערערת הגישה בשמה ובשם הילדים תביעה לפיצויים ע"ס מיליון ₪, בגין מסכת אלימות, שקרים ובגידות שחוו מצד המשיב. לטענת המערערת בשל התנהלותו של המשיב, אשר עוול כלפיה וכלפי הילדים בעוולות התקיפה, הפרת חובה חקוקה ורשלנות, נגרמו לה ולילדים נזקים נפשיים קשים, לפיכך עליו לפצותם בשל נזקיהם הממוניים ואלו אשר אינם ממוניים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

עיון בכתב התביעה מלמד כי עיקר הנטען בו מתייחס לבגידותיו של המשיב במעוררות אשר בגינן אף נולדה לו, כך ע"פ טענתה, ילדה מאשה אחרת. המעוררות טוענת כי המשיב סובב אותה בכחש ושקר כל חיי נישואיהם כאשר הוא מציג חזות של בן זוג ושותף אך בסתר בוגד בה, גם עם חברותיה הטובות. עוד נטען כי המשיב נהג כלפיה באלימות פיזית ונפשית בגינה הורחק בסופו של יום מבית הצדדים. כך נטען כי הוגש כנגד המשיב כתב אישום בגין התנהגותו האלימה כלפיה וכי הוא הודה בסעיפי האישום אף כי בסופו של יום לא הורשע על מנת שלא יגרם לו נזק בהיותו סטודנט למשפטים.

המעוררות הוסיפה וטענה כי המשיב גרם נזק לילדים, הטריד מינית את הבת כשהייתה בת 11 בכך שביקש להתקלח עמה, חשף את הבן הצעיר לסרטים פורנוגרפיים וכתוצאה מכך פיתח הבן פחדים וסייטי לילה, וכן נטען לנזק נפשי לילדים אחר שגילו שלאביהם ילדה מאישה אחרת זאת לאחר שראו בטלפון שלו תמונות של ילדה על החוף ומצאו ברכב בקבוק עם שמה.

עוד נטען כי המשיב לא שעה לצרכי הילדים, התעלם מצרכי הבת חולת הצליאק וניסה להאכילה מאכלים האסורים עליה, והכריח את הילדים לאכול חמץ בפסח וכן מאכלי טריפה בניגוד לחינוך המסורתי שקיבלו.

לטענת המעוררת, כתוצאה מהתנהגותו והתנהלותו של המשיב, נגרם לה ולילדים צער ועוגמת נפש בגין התקיפה, ההשפלה וההתעללות הרגשית, וכן נזק ממוני בגין טיפול נפשי ותרופתי ממושך לו נדרשה.

ראוי לציין כי עיון בכתב התביעה מלמד כי לא נטען ע"י המעוררת שנגרם לה או לילדים נזק בגין פגיעה בכושר ההשתכרות וכי התביעה מתמקדת בנזק הלא ממוני של כאב וסבל ובהוצאות רפואיות שידרשו לה ולילדים כתוצאה מהתנהלותו הנטענת של המשיב.

4. המשיב טען כנגד התביעה הנזכרת כי עיקרה טענות חסרות בסיס הקלוטות מן הדמיון וכי כל תכליתה להפעיל עליו לחץ להתפשר בתביעות הרכושיות המתנהלות בין הצדדים. לטענתו לא הפעיל כל אלימות פיזית או רגשית כלפי המעוררת או הילדים. כך הטענות הנוגעות לבגידתו במעוררת מופרכות שכן הצדדים ניהלו משך שנים חיי נישואין פתוחים כאשר כל אחד מהם קשר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

קשרים זוגיים עם אחרים ולמעשה האישה היא זו שבגדה בו, היא זו שהסיתה את הילדים כנגדו ואף עשתה שימוש ציני במשטרה לצורך ניתוקם ממנו. המשיב הכחיש כי יש לו בת מאחרת וטען כי טענה זו היא פרי דמיונה של המערערת והיא זו שהלעיטה את הילדים בסיפור שכזה ובאחרים דבר שגרם לניכור בינם לבינו.

5. המשיב טוען כי מעולם לא פגע בילדים, לא היכה אותם, ולא הזיק להם בכל דרך ובכלל זה הוא מכחיש את טענות המערערת כאילו הוא ישן ערום לצד בתו או כי התקלח עמה.

6. לבחינת טענות הצדדים הוסיף בית המשפט ומינה את ד"ר טלי וישנה כמומחית בתחום הפסיכיאטרי (להלן – המומחית) על מנת שזו תבחן ותקבע את נכותם הנפשית של המערערת והילדים כתוצאה מהתנהלותו של האב. המומחית מצאה בחוות דעתה כי המערערת והילדים פגועים מאוד מהתנהלות האב:

"מצאנו את מ.וילדיה פגועים מאוד. מ.מציגה תסמינים דכאוניים ופוסט טראומטיים, הילדים הצעירים מ. וא. מציגים תסמונת פוסט טראומטיים חלקיים. הזיקה של הפרעות אלו להתנהגות של האב ברורה מתוך האיבחונים, ושלושת הילדים מעידים על אב מתעלל ואלים במשך תקופות ממושכות. חלק מהתסמינים הבתר החבלתיים קשורים באופן ישיר ממש לפחד מפני האב ומעשיו" (ע' 31 לחוות הדעת).

המומחית הוסיפה וקבעה כי למערערת וילדיה נותרו נכויות נפשיות קשות, כך נקבעה למערערת נכות פסיכיאטרית בשיעור של 50%, וילדים - לבן הבכור 10%, לבת 50%, ולבן הצעיר 50%.

ואשר לתביעות אותן הגיש המשיב כנגד המערערת –

תביעת המרדנות

7. המשיב טען בתביעתו כי הקטינים אינם נפגשים עמו משך שנים רבות בה בשעה שהוא מחויב בתשלום מזונותיהם בסך גבוה. לטענתו, נוכח התנהלות זו של הקטינים יש להכריז עליהם כמורדים ולבטל את חיובו במזונותיהם עד אשר יאותו לחדש את הקשר עמו. עוד טען המשיב כי המערערת סיכלה את קיום הסדרי הראיה אשר נקבעו בבית הדין הרבני ובבית המשפט וגרמה לניכור בינו לבין הילדים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

לטענת המשיב, הבן הבכור אינו בקשר עמו מאז 2008 ועם הילדים האחרים נותק הקשר בשנת 2009.

המשיב טוען כי מתסקיר רשויות הרווחה שהוגש לבית הדין הרבני, עולה בבירור כי קיים ניכור הורי מצד המערערת בגינו הילדים מסרבים לכל קשר עמו. באותו תסקיר ניתן תוקף להמלצות לפיהן הילדים יקבלו טיפול פסיכולוגי אלא שבפועל לא נעשה כל דבר לעניין זה מצד המערערת.

לטענת המשיב, נוכח התנהלות המערערת והילדים ובהתחשב בגילם, ראוי לבטל את חיובו במזונות הילדים נוכח סרבנותם לקשר עמו ומרדנותם.

8. מאליו יובן כי טענות המערערת הן כי הילדים מסרבים לכל קשר עם המשיב בשל התנהלותו כלפיהם וכלפיה. המשיב הוא זה שפגע בילדים ואף אינו לוקח אחריות על מעשיו ומסרב להכיר בפגיעות ובנזקים שגרם להם וברי כי אין לפגוע במזונותיהם של הילדים כאשר זו היא התנהגותו של אביהם.

התביעה בגין פגיעה בפרטיות

9. המשיב טוען כי המערערת פגעה בפרטיותו שעה שבמסגרת התביעה הנזיקית שהגישה נגדו היא צירפה לתצהיר עדות ראשית מטעמה - נספח של תצלומים (סומנו 3א-3ד), בו הוא מתועד במעורמו לחד דמות נשית עירומה במצב אינטימי. תוכן הנספחים מהווה פגיעה בפרטיותו, צילומו היה ברשות היחיד, בבית אימה של המערערת, והתמונות הוצגו גם בבית הדין הרבני. הצילומים הושגו אגב פגיעה בפרטיות, הם פסולים מלשמש כראייה בהליך המשפטי, ועל האישה לפצותו בגין פגיעה בפרטיותו, אף ללא צורך בהוכחת נזק, בסך 100,000 ₪.

10. המערערת טענה מנגד כי התביעה הוגשה בחוסר תום לב שכן המשיב עצמו, המלין על צירוף התמונות בגלוי לכתב התביעה הנזיקי, צירף את התמונות כנספח לתביעתו הנוכחית. התביעה היא ניסיון להתגונן מהתביעה הנזיקית שהיא הגישה על בגידתו והתעמרותו הנפשית בה, ולתמונות יש ערך ראייתי לצורך אותה תביעה. הצילומים נעשו בבית אמה של המערערת, אין המדובר במקום פרטי של המשיב, היפוכם של דברים, התמונות מלמדות כי הוא הפך את בית אמה של המערערת לבית המשמש למקום מפגש לצורך בגידותיו הרבות בה ובכך פגע הוא בפרטיותה ובפרטיות אמה. המצלמות הותקנו בבית אמה בעת נסיעתה לחו"ל כיוון שנגנבו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

מביתה תכשיטים ולצורך הגנה על עניין אישי, לפיכך לא עומדת למשיב כל עילת תביעה בעניין זה.

נוסיף ונציין לעניין הנזכר כי אחר שהוגשה התביעה שבנדון הוסיף המשיב והגיש כנגד המערערת תביעות נוספות שעניינן פגיעה בפרטיות וזאת אחר שגילה כי המערערת הראתה את התמונות גם לחברותיה וגם למומחית, ד"ר וישנה, אשר מונתה ע"י בית משפט קמא לצורך מתן חוות דעתה.

פסק דינו של בית משפט קמא

11. בכל הקשור לתביעה הנזיקית קבע בית משפט קמא את הקביעות הבאות –

הוכחו המעשים המיוחסים למשיב בכתב האישום שהוגש כנגדו בת.פ. 3003/08 שכן המשיב הודה בהם (להלן – כתב האישום). ע"פ המיוחס למשיב בכתב האישום הרי שביום 14.11.08, בלילה, בביתם, איים הנאשם על המתלוננת בכך שאמר לה שיוציא לה את שתי העיניים, יגרום לה לעזוב את הבית וייקח את הילדים. כשלושה או ארבעה חודשים עובר למועד המתואר, תקף הנאשם את המתלוננת על-ידי כך שהפילה ארצה ובעט בה. כאמור, המשיב הודה בעובדות כתב האישום על אף שבית המשפט מצא שלא להרשיעו נוכח נסיבותיו, בהיותו סטודנט למשפטים והנזק שההרשעה עלולה לגרום לו, לפיכך הסתפק בית המשפט בשליחתו ל 360 שעות עבודה לטובת הציבור ובפיצוי המערערת בסך של 10,000 ₪ (ת"פ 16749-11-08 משטרת ישראל נ' ז.כ., 16.5.2013).

מתוך שכך קבע בית המשפט כי הוכח שהמשיב ביצע את עוולת התקיפה והאיומים נושא כתב האישום (סע' 33 לפסק הדין). בית המשפט קבע כי מעשה התקיפה המיוחס למשיב מלמד כי המשיב אף עוול כלפי המערערת בעוולת הרשלנות ובעוולת הפרת חובה חקוקה המפורטת בסעיף 192 לחוק העונשין שעניינו - איומים, וסעיפים 379, 382(ב)(1) לחוק העונשין שעניינם - תקיפת בת זוג (סע' 36-38 לפסק הדין).

12. אשר לנטען באשר לבגידתו של המשיב במערערת וחיובו של המשיב לפצותה בגין הבגידה והשקרים שבהם סיבב אותה במהלך חיי נישואיהם, קבע בית המשפט כי ע"פ פסיקת בית המשפט העליון אין במעשים אלו, על אף הפגם המוסרי הדבק בהם, בכדי להוות עילה נזיקית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

בנסיבות אלו הבהיר בית המשפט כי אין הוא נדרש לבחון את טענת המשיב לפיה קיימו בני הזוג חיי נישואין פתוחים וכי הוסכם עליהם שכל אחד מהם רשאי לנהל קשרים עם בני זוג אחרים.

עוד נקבע כי טענת המערערת לפיה למשיב נולדה במהלך הנישואין בת מאישה אחרת לא הוכחה וממילא אין לקבל טענותיה באשר לנזק הנפשי שנגרם לה ולילדים כתוצאה מידיעה זו. בית המשפט אף לא מצא ממש בטענות המערערת לאלימות כלכלית שהפעיל כנגדה המשיב.

13. כך לא הוכח שהמשיב התעלל ריגשית ונפשית במערערת. בית המשפט הדגיש כי חברותיה של המערערת ידעו לספר על הבגידות אותן ייחסה המערערת למשיב ואולם טענו כי מעולם לא שמעו כי המשיב עלב במבקשת, או הפגין כלפיה אלימות מילולית (סע' 53 לפסק הדין), לפיכך ככל שנותרה למערערת נכות נפשית הרי שהורתה במעשה הבגידה, אשר כאמור אינו מהווה עוולה נזיקית, ולא במעשי אלימות, מילולית או רגשית, שהפעיל המשיב כנגדה, זאת על אף שבית המשפט לא התעלם מכך שמערכת היחסים בין בני הזוג הייתה רווית מתח (סע' 54-55 לפסק הדין).

בנוסף נקבע כי לא הוכחה "אלימות כלכלית" כלפי המערערת ואין מקום לפסוק פיצוי כספי בגין חיוב כספי שכבר נפסק (מזונות ומד.). ולפתוח פתח להגשת תביעות נזיקין בגין חיובי מזונות שלא שולמו (סע' 56-58 לפסק הדין).

14. בכל הקשור לתביעת הנזיקין בעניינם של הילדים, קשה למצוא קביעות חד משמעיות בפסק הדין באשר לעובדות אותן קיבל בית המשפט ולאלו אשר אותן דחה. מתוך פסק הדין עולה כי בית המשפט סבר כי נוכח קביעותיה של המומחית אכן נותר לילדים נזק נפשי אלא שהורתו של הנזק בבגידותיו של המשיב וסברתם של הילדים כי נולדה לו בת מחוץ לנישואין. לפיכך, ונוכח קביעתו כי הבגידה אינה מהווה עילה וכי הולדת בת מקשר חיצוני לא הוכחה, הרי שאין לייחס את כלל הנכות שנקבעה למעשה נזיקין של המשיב כלפי הילדים.

בית המשפט ציין בפסק דינו את טענות הבן הבכור לפני המומחית כי בילדותו הוכה ע"י אביו כאשר עשה מעשה שאינו נראה לו, ובצד זה הוא הביא את עדות עדי המערערת עצמה המעידים כי התרשמו שהמשיב היה אב טוב לילדיו וכי כך אף סיפרה להם המערערת עצמה (סע' 75 לפסה"ד). בית המשפט קבע כי בכל הקשור לילדים "הוכח נזק נפשי – אף שאינו בהיקף שנכתב... (סע' 79 לפסה"ד) וכן כי "ינתן משקל מופחת לחוות הדעת, הן נוכח המסמכים שהוצגו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

לה (למומחית- ה.ש), ומאחר וחלק ניכר מהנזק שנקבע הינו בגין טענות התובעים לבגידה וילדה נוספת נדחור" (סע' 100 לפסה"ד).

15. גם באשר לבת היו קביעות בית משפט קמא עמומות משהו – עיקר הטענות שהועלו בעניין הבת היו כי המשיב פגע בה מינית או הטרידה מינית בכך שהתקלח עמה יחדיו בהיותה בוגרת כבת 11 שנים וכי בעת שהתארח אצלו בבית אמו ישן עמה באותה מיטה כשהוא עירום. לא נטען כי המשיב נגע בקטינה בדרך כלשהי או כי בצע מעשה מיני אחר עמה. מתוך שכך קבע בית המשפט: –

"לא הובאו מימצאים חד משמעיים, לא נוהל הליך פלילי, מסקנת חוקרת הנוער בזמן אמת כי לא הייתה פגיעה, מסקנת המומחית כי לא ניתן לשלול זאת, אך גם לא לאשר זאת. ההליך לא התמקד בשאלה זו, על כן ובהתאם ההתייחסות בסוגיית הפיצוי" (סע' 73 לפסק הדין).

16. מכל מקום, בסופו של יום מצא בית משפט קמא לחייב את המשיב בגין תביעתם הנזיקית של המערערת והילדים בסך דלקמן -

"האיש יפצה את האישה בגין הנזק שנגרם לה בסך 350,000 ₪. בנוסף ישלם לידי האישה את עלות הטיפול הפסיכולוגי אצל הגב' כצנלסון (יתרת הסכום שלא מומן ע"י קופת חולים) והטיפול הפסיכיאטרי אצל ד"ר בנגל (יתרת הסכום שלא מומן ע"י קופ"ח או הביטוח המשלים), וכן יממן טיפול פסיכולוגי/פסיכיאטרי עד 40 מפגשים, וכן טיפול תרופתי במשך 18 חודשים - והכל כנגד הצגת קבלות. בנוסף האיש יפצה את האישה בגין נזק לא ממוני, כאב וסבל, בסך של 70,000 ₪. האיש יפצה את הילדים בסך 20,000 ₪ לכל אחד מהם. כמו כן ישא בעלות טיפול פסיכולוגי לכל אחד מהם עד 20 מפגשים, כנגד הצגת קבלות" (סע' 110 לפסק הדין)

17. בכל הקשור לתביעת המודנות, ציין בית משפט קמא את תסקיר רשויות הרווחה מיום 12.9.10, לפיו במועד עריכת התסקיר לא התקיימו הסדרי ראייה משך כארבע שנים כאשר הילדים מביעים כעס רב כלפי האב ומסרבים לכל קשר עמו, העו"ס עורכת התסקיר הבהירה כי התנגדות הילדים לקשר עם האב לא הגיעה יש מאין וכי למשיב תרומה משמעותית ועיקרית לכך אף שהוא עצמו מסרב לקחת אחריות על כך ומאשים אך ורק את האם. העו"ס המליצה שלא להפסיק את "הקשר היחיד" בין האב לילדים המתבטא בחיובו במזונותיהם, שכן חיוב זה הוא המסר היחיד של

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

לקיחת אחריות מצד האב. בית המשפט הדגיש כי הצדדים לא זימנו את העו"ס, עורכת התסקיר, לחקירה ולא ניסו לסתור האמור בתסקירה. נוסף לכך, ציין בית המשפט, כי אין להתעלם מחוות דעת המומחית הפסיכיאטרית מטעם בית המשפט, הגב' טלי וישנה, אשר קבעה בחוות דעתה כי הילדים פגועים מאוד מהתנהגות המשיב, בית המשפט הבהיר כי למרות שאין הוא מקבל לעניין התביעה הנזיקית את קביעות חוות הדעת שכן זו הורחבה לעניין הנזק הנפשי בגין טענה נטענת לבגידה וקיומה של ילדה נוספת למשיב ואולם אין להתעלם מעצם קיומה של טראומה שנגרמה לקטינים מעצם התנהלות האב, בין אם יש להכיר בהתנהלות שכזו כעוולה ובין אם לאו, בצד זה מצא בית המשפט כי אין להתעלם אף מחלקה של האם בהעדר הקשר.

מכלל האמור מצא בית המשפט שלא לקבוע כי הילדים מורדים באביהם באופן המצדיק את שלילת מזונותיהם שכן לא ניתן להטיל על שכמם את עיקר האשמה לניתוק הקשר עם האב אשר תרומתו לכך רבה, כך לא הוכח שביטול המזונות יביא לחידוש הקשר אלא להתעצמות הסכסוך המשפחתי, כשם שלא הוכח שהמשיב נקט בכל האמצעים הנדרשים לחידוש הקשר עם הילדים. יחד עם זאת ומכיוון שמצא כי גם למערערת יד וחלק בניתוק הקשר בין הילדים למשיב הורה בית המשפט כי מתוך סך המזונות החודשי בו חויב המשיב, יופרש סך של 300 ₪ לכל ילד אשר יופקד בתוכנית חסכון על שמו, התוכנית תשמר לילדים ועבורם ותינתן לכל ילד במועד בו יחדש את הקשר עם אביו ויקיים עמו 5 מפגשים רצופים. כמו כן נקבע כי חיוב המזונות יפסק בהגיעו של כל קטין לגיל 18 או סיום לימודיו התיכוניים ע"פ המאוחר וככל שאותו ילד לא ייפגש עם אביו המשיב.

18. בכל הקשור לתביעת הפגיעה בפרטיות שהגיש המשיב, בה טען כי המערערת פגעה בפרטיותו עת צרפה צילומים אינטימיים שלו אשר צולמו ברשות היחיד (בית אמה של המערערת), מצא בית המשפט קמא כי עצם העובדה שהמערערת הציגה תמונות של המשיב בתנוחות אינטימיות עם אשה אחרת לחברותיה ולמומחית מטעם בית המשפט, יש משום פגיעה בפרטיותו של המשיב. בית המשפט ציין כי אין לראות בעצם הטענה כי התמונות הוצגו לפני אנשים חיצוניים משום הרחבת חזית, על אף שהדבר לא נטען בכתב התביעה גופו, שכן הדבר התגלה במהלך הליך שמיעת ההוכחות ואחר שהאשה העבירה במסגרת ההליך את התמונות למומחית.

כך מצא בית המשפט כי עצם הגשת התמונות באופן גלוי לתיק בית המשפט, תחת הגשתן במעטפה חתומה לעיניו של בית המשפט בלבד, מהווה פגיעה בפרטיותו של המשיב.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

בית המשפט מצא, בסופו של יום, לחייב את המערערת לפצות את המשיב בסך של 40,000 ₪ בגין הפגיעה בפרטיותו, בצירוף 15,000 ₪ שכ"ט עו"ד.

כל אחד מהצדדים מצא לערער על פסק הדין בנוגע לשלוש התביעות ולהלן נביא בתמצית את עיקרי טענותיהם.

תמצית טענות המערערת

19. שגה בית המשפט בפוסקו פיצוי נמוך ביותר לילדים במסגרת התביעה הנזיקית וזאת למרות הנזק הכבד שנגרם להם כתוצאה מהתנהלותו של המשיב לרבות אלימותו הפיזית והנפשית כלפיהם, וזאת כעולה מחוות דעתה של המומחית מטעם בית המשפט. בדומה שגה בית המשפט בהימנעותו מלפסוק למערערת פיצוי בגין מעשי הבגידה השקר והתרמית שנקט כנגדה המשיב במהלך חיי נישואיהם.

20. שגה בית המשפט בכך שהפחית מחיובו של המשיב במזונות ילדיו הן בקיזוז 300 ₪ שיופקד לתוכנית חסכון והן בביטול המזונות מעת הגיעם לבגרות שעה שברור מהעדויות והראיות שהובאו כי האחריות לניתוק רובצת לכתפיו של האב.

21. שגה בית המשפט בכך שחייב את המערערת בפגיעה בפרטיותו של המשיב בגין צילומו בבית אמה של המערערת כשהוא בוגד בה עם אחרת. צילום המשיב לא נעשה ב"רשות היחיד" כהגדרתה בחוק כי אם ברשותו של אדם אחר – אמה של המערערת, על המשיב לא היה לצפות לפרטיות במקום זה בידועו כי גם אחרים יכולים להיכנס אליו, המערערת פעלה בתום לב בהתקינה את המצלמות למניעת גניבה. כך שגה בית המשפט בהרחיבו את חזית המחלוקת ובדונו אף בהצגת התמונות לאחרים למרות שהדבר לא נטען בכתב התביעה, וכן שגה בפוסקו כי צירוף התמונות לכתב התביעה מהווה פרסום ברבים.

תמצית טענות המשיב

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

22. שגה בית המשפט בחייבו את המשיב בתביעה הנזיקית שהוגשה בשם המערערת והילדים בסך כולל של כ – 530,000 ₪ (למערערת 350,000 ₪ בצירוף 70,000 ₪ בגין כאב וסבל, לילדים 60,000 ₪ (20,000 ₪ לכל אחד) וכן 50,000 ₪ שכ"ט עו"ד), שעה שכל שהוכח הוא אירוע אלימות אחד ויחיד נשוא כתב האישום בו הודה. בכתב הערעור הכביר המשיב טענות כנגד המומחית וחוות הדעת שהוכנה על ידה, לטענתו אין למומחית הכישורים המתאימים להכנת חוות דעת מסוג זה וראיה לדבר הנכויות הגבוהות וחסרות הפרופורציה שנקבעו על ידה למערערת ולילדים, כך נטענו כנגד המומחית טענות כי קיבלה שלא כדין תיעוד שהועבר לה על ידי המערערת וכי ערכה השלמות לחוות דעתה לבקשת המערערת ומבלי שבית המשפט התיר לה לעשות כן.

23. שגה בית המשפט בכך שלא הכריז על הילדים כמורדים ולא פטר המשיב ממזונותיהם על אף שניתוק הקשר בינו לבין הילדים הורתו בהסתת המערערת ובניכור שגרמה לילדים בקשר עם המשיב.

24. שגה בית משפט קמא בכך שחייב את המערערת ב – 40,000 ₪ בלבד בגין הפגיעה בפרטיותו שעה שחייב זה נמוך מהסך הסטטוטורי שנקבע בדין וכאשר בנסיבות העניין יש להצדיק חיוב כפל הסכום נוכח צילומו של המשיב במזיד על מנת לפגוע בו.

להלן נדון בטענות הצדדים הנוגעות כאמור לשלוש התביעות בהן דן בית משפט קמא.

התביעה הנזיקית - החלת דיני הנזיקין במרחב המשפחתי

25. על אף שאין דיני הנזיקין נעצרים על מפתנו של התא המשפחתי, וראיה לדבר התביעות הנזיקיות השונות והמגוונות המוגשות חדשות לבקרים לפתחו של בית המשפט לענייני משפחה, ינקוט בית המשפט משנה זהירות קודם שיכניס את דיני העוולות הנזיקיות לפתחו של המרחב המשפחתי ויבחן בחון היטב האומנם ראויה הסוגיה המובאת לפניו להבחן במשקפיים נזיקיות רגילות או שמא בחינה שכזו רב בה הנזק על התועלת. שהרי שלמותו של התא המשפחתי על הנזקים העדינים הקושרים בין הפרטים בו תלוי, בין השאר, בהעדרה של עין בוחנת וכולשת שאינה מניחה לקשר המשפחתי להתפתח באופן טבעי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

התערבות גסה בהתנהלות המשפחתית, אף אם מטרתה ליתן סעד לצד נפגע, עלולה לגרום נזק לבני המשפחה האחרים ובכך נמצא ביהמ"ש עושה מלאכתו חסרה. מתוך שכך התנהגות הורה כלפי ילדיו, כדוגמה, לא תבחן על דרך הכלל על פי מטבעות חוק נזיקות רגילות כשם שלא נעשה בהם שימוש לבחינת מערכת היחסים הבינאישית שבין בני הזוג עצמם. קביעה כי הורה עוול כנגד ילדיו יש לה השלכות הרות גורל בכל הקשור לקשר שבינו לבנים אף אחר בגרותם, הדעת נותנת כי קביעת בית משפט כי אב פגע קשה בילדיו תביא לנתק בניהם ולפיכך יש להיזהר ולבחון האם קביעה זו הכרחית או שמא יש בנמצא, בארגז הכלים השיפוטי-משפחתי כלי עדין יותר לפתרון הבעיה. למותר לציין כי לעיתים לא יהא מנוס מקביעה כי אכן התקיימה עוולה ועל ההורה יוטל שוט הפיצויים (וראו פסק דיני בעניין תמ"ש (כ"ס) 658-02-10 ז.ש. נ' י. ק. (2011) אשר עיקרי הדברים בפרק זה לקוחים ממנו).

26. זאת ועוד, דומה כי נקל לראות את האבסורד בהחלת עוולות כלליות, דוגמת עוולות הרשלנות והתרמית, באופן בלתי מרוסן במסגרת המשפחתית. כך, כדוגמה, הדעת נותנת כי בית המשפט לא ישעה לתביעה נזיקית שעניינה טענת בן זוג כנגד משנהו כי אינו עוזר לו די בעבודות משק הבית וגידול הילדים, דבר המסב לו נזק בהתפתחותו המקצועית ופוגע באוטונומיה שלו ובחופש לקבוע את גורלו. עניין שכזה, בו מתבקש בית המשפט להכניס עצמו לעומקו של הקשר האינטימי של הצדדים והדרך בה הם מנהלים את התא המשפחתי ואף ליתן עמדתו כאשר לטיב נוהגם, ראוי כי יקבל את תרופתו שלא במסגרתן של דיני העוולות הנזיקיות. כך אפשר שתרופתו תמצא בחלוקה לא שיוויונית של משאביהם הרכשיים של הצדדים, קביעת סנקציות למפר הוראות ביהמ"ש, קביעת שיעור מזונות רחב או מצומצם בהתאם וכיוצ"ב, בדרך זו תמנע התנוית פְּוִית שיפוטית על טיב התנהלותו של מי מבני הזוג וקביעה כי עוול בהתנהלותו זו.

27. דומה כי הפגיעה שעלולה להיגרם למרקם החיים האינטימי והמשפחתי בהתווית תווית שכזו ובהצבעה על מי מבני הזוג כמעוול הינה ברורה ואינה צריכה אריכות דברים. נביא לעניין זה מדבריו של המלומד בנימין שמואלי העוסקים בהשפעה הרעה שאפשר שתהא לתביעה נזיקית על התא המשפחתי אף כאשר עסקינן בבני זוג פרודים –

"...כאשר יש ילדים, תיתכן משמעות לתביעה נזיקית גם במשפחה מפורקת לכאורה. עבור ילדים ישנה תמיד חשיבות ליחסים התקינים בין ההורים, ותביעה נזיקית עלולה בהחלט לחבל בהם. לפיכך נראה כי יש להביא בחשבון גם את אושרם של הילדים כשיקול בענין זה...החרפת היחסים בין בני זוג שנפרדו – בין היתר כתוצאה מניהול תביעה נזיקית בניהם – יכולה גם היא לפגוע באושרם של הילדים. לילדים יש אינטרס

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

שהוריהם, גם אם הם נפרדו, ישמרו על יחסים תקינים, שכן הקשר בין ההורים ימשך גם הלאה בצורה מסוימת: תהיה בניהם אינטרקציה בשנים הבאות בכל הקשור לגידול ילדים, להשתתפות שני ההורים בשמחות משפחתיות, להעברת השרביט במסגרת הסדרי הראיה בצורה חלקה בכל פעם וכיוצ"ב. ההשפעה השלילית יכולה להיות גם כלכלית: הפיצוי הנזקי שינתן לבן המשפחה התובע שיזכה בתביעה... עלול לבוא על חשבון רווחתם של בני המשפחה האחרים... ההשפעה יכולה להיות גם ריגשית: התובע עלול להיתפס כאויב המשפחה האחראי להתמוטטותה ולא כתובע לגטימי שזכותו נפגעה, ויתכן שכך יוצר בעיני הילדים" (ב. שמואלי, תביעות נזיקין בין בני זוג-התדינות או חסינות. מחקרי משפט כ"ז, התשע"א- 2011 (להלן- שמואלי)

28. מהטעמים הנזכרים נדחתה, כדוגמה, תביעת פיצויים שהגישו קטינים, באמצעות אימם, כנגד אביהם, בטענה שסכום המזונות ששילם גרם להם נזק של ממש כיוון שלא היה בו די להעניק להם חינוך הולם ולנצל את מלוא הפוטנציאל שלהם להתפתח ולהתקדם בחיים, כאשר ביהמ"ש מבהיר כי הסעד לתובענה שכזו אפשר שימצא בתביעה להגדלת מזונות וכיוצ"ב (תמ"ש (י-ם) 13571/01 א.י. נ' א.מ. (2003), בדומה נמחקה על הסף תביעה שהוגשה בשם קטינים כנגד אביהם בטענה כי הזניח אותם ולא בא לבקדם (תמ"ש (משפחה חי) 1620/00 ז.כ. נ' ש.ב., (2001).

29. בדומה נקבע ע"י בית המשפט העליון כי אין זה ראוי להחיל את דיני הנזיקין אף לגבי עניינים הקשורים בהתנהגות בלתי מוסרית של מי מבני הזוג, כגון בגידת בן זוג במשנהו, וכן לא הוכרו תביעות שעניינן נזק נפשי שנגרם מעצם הגשת תביעת גירושין של בן זוג כנגד בן הזוג האחר. בית המשפט הכיר בקוצר ידו של הדין ובכך שהוא יתקשה לספק מזור לרגשות הפגועים וללב הדואב. בן הזוג הבוגד באמונו של משנהו, אפשר שראוי גם ראוי הוא לגנאי מוסרי, דתי או חברתי, אך הנפגע ממנו יתקשה למצוא תרופתו במשפט, ובית המשפט לא ימהר לשפוט ולפסוק פסקו בעניינים שבלב. לעניין זה ראוי להפנות לפסק דינו של כב' הש' עמית –

"המשפט אינו מכיר בעוולת ניאוף ביחסים בין בני הזוג עצמם, וכפי שעולה מסע' 62 (ב) לפקודת הנזיקין, המחוקק גילה דעתו כי אין להכיר בתביעה מעין זו גם כלפי צד שלישי. ההתחייבות בין בני זוג לקבל על עצמם את האיסור של "לא תנאף" היא במישור החברתי-מוסרי-דתי, אך אין לייבאה אל תוך המשפט. הדין הנזיקי אינו חרב התלויה מעל מיטת בני הזוג, ועוולת הרשלנות אינה "הנוסע השלישי" הנחבא בין הסדינים, בבחינת נטע זר אשר עלול לפתע להתעורר מתרדמתו ולרמוס את הפינות האינטימיות-רגשיות ביותר של בן אנוש" (עא 8489/12 - פלוני נ' פלוני, (2012) ועוד ראו לעניין זה - ג' טדסקי, משבר המשפחה וחסידי המסורת, מחקרי משפט לזכר אברהם רוזנטל (בעריכת ג' טדסקי, תשכ"ד)

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

282, 291-295 וכן ראה סע' 14-15 לפסק דינו של כב' הש' ריבלין בע"א 5258/98 פלונית נ. פלוני (2004); סע' 91 לפסק דינו של כב' הש' פיליפ מרכוס בתמ"ש (יר') 21382/01 נ' ב.ר. (2007);

בדומה יפים דבריה של כב' הש' הניה שטיין בת"א (ת"א) 1016/88 אמין נ' אמין, (1997) –

"ישנם היבטים מסויימים בחיי משפחה, שההכרעה השיפוטית זרה להם וראוי שתישאר כך. לדוגמא: אין להעלות על הדעת, כי קטין יוכל לתבוע את הוריו בנוזיקין, בגין נזק נפשי שנגרם לו בעקבות גירושיהם של ההורים ופירוק התא המשפחתי, למרות שנזק כזה, בדרגה כזו או אחרת, צפוי וידוע רבים"

ובדומה הוסיף כב' הש' י. אנגלרד בהליך הערעור על פסק דינה של כב' הש' שטיין (ערעור שנדחה) את הדברים הבאים –

"קיימים גבולות ברורים לפלישת המשפט לתוך מרקם המשפחה: אין ספק כי כל ילד זקוק לאהבת הורים והיא בגדר צורך חיוני בעבורו. כידוע, חסך באהבה עשוי להשפיע לרעה על אישיותו של אדם, אך הענקה אהבה היא מעבר ליכולת ההשגה של החוק, שידו גם כבדה וגם קצרה בתחום הנפש. לכן, בדברו על חובת ההורה לדאוג לצורכי הקטין, הכוללים חינוך, לא התכוון המחוקק להטיל חובה משפטית לאהוב, כעין דרישה לקיומו של רגש פנימי באדם" (ע"מ 2034/98 אמין נ. אמין (1999)

וכך מצאנו בדבריו של כב' השופט ניצן סילמן בתמ"ש 1847/04 פלוני נ' פלונית, (2009) -

"עולם המשפט הנו מערכת של נורמות, אך לא כלל מערכת הנורמות; בצד עולם המשפט קיימים כללים נוספים, המכתיבים את התנהגותנו- כללים הנובעים מהיותנו בני אנוש, הורים, נשואים, כללים הנובעים מאמונותינו, ועוד. לא תמיד קיימת חפיפה מלאה בכללים; לעתים עולם המוסר מורה כך, אך עולם המשפט קצר מלהושיע; לעתים ההשלכה החברתית היא כזו, שתנגוד את המוסר בין שני הצדדים הנצים בפני, אך תיטיב עם כלל החברה. הכלל הוא כי עולם המשפט, במערכת האזרחית, אינו מכותיב את התנהגות הצדדים בעת הנישואין, כל עוד עומדים הצדדים בכללי הנורמות האזרחיות הרגילות. לטעמי, בית המשפט צריך למשוך ידיו מקביעות שמשמעותן הסדרת חיי הנישואין (כיצד 'ראוי' שבעל יתנהג או כיצד 'ראוי' שאישה תתנהג), כל עוד אין מדובר בעבירות או בעוללות 'מוכרות' (ובכך אעסוק בהמשך). אכן, לעתים אין צד כזה או אחר נוהג כראוי לבעל באשתו או לאישה בבעלה- אך כל עוד הדבר אינו מהווה עוולה, הכלל הוא כי התנהגות שאינה נאותה, כנישואין, לא תהווה עילה. התרופות לאי התנהגות נאותה מהלך הנישואין מצויות במישור הדתי- בתוך מערכת הגירושין; אובדן זכויות מכוח קשר הנישואין וכיו"ב; התנהגות שאינה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

נאותה לא תקים חיובים מעבר לכך, אלא אם תהווה היא עוולה או עבירה" (ועוד ראו לעניין זה - תמ"ש (יר') 17493/06 פלונית נ. פלוני (2011)).

30. זאת ועוד, הזהירות בהחלתם של דיני הנזיקין במסגרת היחסים הפנים משפחתיים מקורה גם בחשש למדרון חלקלק (Slippery Slope) ומהצפתו של בית המשפט בתביעות מסוג זה (The Floodgates Argument). החשש מוחשי במיוחד אם ניתן יהיה לתבוע גם במקרים זניחים. יש מלומדים הסוברים כי קיים חשש ממשי שגם אם הפסיקה תצמצם ותקבע נחרצות כי יש להכיר בתביעות נזיקין במסגרת המשפחה רק במקרים מסוימים ומסויגים, קשים וחמורים, בכל זאת עלולות להיות מוגשות תביעות נגד בני-משפחה גם במקרים קלים יותר (וראו לעניין זה דבריה של כב' הש' הניה שטיין ז"ל בענין אמין הנ"ל (פיסקה ח' לפסק הדין) וכן ראה – שמואלי במאמרו הנזכר ועוד ראו לעניין זה פסק דיני בתמ"ש 658-02-10 פלונית נ. פלוני (2011) ופסק דינה של כב' הש' ר. מקייס בתמ"ש 16388/03 פלוני נ' פלונית, (2011)).

כאמור, גם בפסק הדין בענין ע"א 8489/12 מצא כב' הש' עמית לדחות את עילת הרשלנות בגין מעשה בגידה או ניאוף במרחב המשפחתי תוך שהוא נסמך, בין השאר, על הטעון כי התרת תביעה שכזו תביא ל"מדרון חלקלק" ולהצפת בית המשפט בתביעות מרובות, ובלשונו –

"לצד ההבחנה בין משפט ומוסר, קיימים גם שיקולים "תועלתניים" בגינם אין להכיר בתביעות כגון דא. בהתחשב בכך שבגידה בחיי נישואין היא תופעה נפוצה, פתיחת פתח לתביעות בגין ניאוף ובגידה, עשויה להביא, בדרגה גבוהה של סבירות, להצפה של מערכת המשפט בתביעות ולמשפטיזציה של חיי הנישואין"

כך, ובדומה, נדחתה תביעה נזיקית של אשה אשר טענה כי גרושה נוהג לשלוח לה, במסגרת תיאום הסדרי הראיה עם בנם המשותף, מסרונים המכילים תכנים אלימים רוויים בהכפשות והשמצות. כב' הש' ורדה בן שחר דחתה טענתה של האישה לקיומן של עוללות נזיקיות, כגון רשלנות והפרת חובה חקוקה, באותן נסיבות, בין השאר מהטעם ש –

"היענות לתביעות מסוג זה במסגרת "עוללות המסגרת" שבפקודת הנזיקין תיצור חקיקה שיפוטית שתפתח את הסכר בפני פרץ של תביעות בין בני זוג אשר נמצאים בסכסוכים הנובעים מגירושין ואף תלבה אותן" (תמ"ש 15971-12-09 ז.כ. ג' נ' א.י (2011)).

31. טעם נוסף המצדיק משנה זהירות בפתיחת השער להחלת דיני הנזיקין במרחב המשפחתי הינו החשש מפני תביעות סרק ותביעות כוזבות. מכיוון שיחסים במשפחה הם, מטיבם ומטבעם,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

טעונים ביותר, עלולות להיות מוגשות תביעות סרק כוזבות ולו לשם נקמה גרידא בהורה או בכך- המשפחה או לשם השגת יתרון דיוני בסכסוך גירושין, מזונות או משמורת. לעיתים קיים חשש גם לפגיעה קשה בזכויות הילד, שכן הילד עלול לשמש ככלי משחק בידי ההורה התובע, שיצרף אותו לתביעה כביכול כנפגע מעוולה של בן-הזוג הנתבע, לצורך השגת אותו יתרון דיוני. וכך גם הענות בלתי מרוסנת לכל תביעה שעניינה התנהלות בני הזוג במרחב המשפחתי עלולה "להפוך את בני הזוג לחשדנים, לפנקסנים ולמתחשבנים באופן מוגזם ולכך שלא יהיו מסוגלים באמת לסלוח על נזקים- גם אם לא מכוונים" (שמואלי, שם, עמ' 147).

32. על אף האמור לעיל ובצידו, פשוט וברור כי אין לחסום תביעות נזיקיות במרחב המשפחתי כאשר האינטרס הציבורי חובר לאינטרס הפרטי במטרה למגר תופעות שאין כל מקום להגן עליהן. כך הם פני הדברים כאשר עסקינן בסוגיית אלימות בתוך התא המשפחתי, בין אם זו ענינה בבני הזוג בינם לבין עצמם ובין באלימות של הורה כלפי ילדו (וראה כדוגמה – תמ"ש (יר') 2160/99 ל' נ' ל' (2005); תמ"ש (קר') 1330/01 א. נ' פלוני (2009); תמ"ש (ת"א) 2880/00 מ.פ. נ' י.ש. ורבים אחר' (2003) כאשר בעניין זה לא היסס ביהמ"ש בנסיבות מתאימות אף לפסוק פיצויים מוגברים (ראו, כדוגמה, תמ"ש (אש') 12102/06 ד. נ. ד' (2011), וכך הוא בעניינה של סרבנות גט (תמ"ש (יר') 6743/02 כ. נ' כ. (2008); תמ"ש (ראשל"צ) 30560/07 ה.ש. נ' ה.א. (2008); תמ"ש (ת"א) 24782/98 נ.ש. נ' נ.י. (2008); תמ"ש (חי') 12200/08 פלונית נ' אלמוני [פורסם בנבו] ועוד רבים אחר') או גירוש אישה בעל כורחה (ע"א 245/81 סולטאן נ. סולטאן (1984); ע"א 1730/92 מצראווה נ' מצראווה (1995) ועוד רבים אחרים), וכך בהתנהגות חריגה במיוחד של הורה כלפי ילדו המגיעה כדי התעללות נפשית (ראו ע"א 2034/98 הנ"ל וכן ראו מאמרו של בנימין שמואלי, ציווי משפטי על אהבת הורה לילדו ופיצוי בגין הזנחה רגשית: האם ילך משפט המדינה בעקבות משפט הטבע, משפטים על אהבה, עמ' 269).

33. נסכם ונאמר - על אף שדרכן של תביעות נזיקיות אינה נעצרת על מפתנו של בית המשפט לענייני משפחה, הרי שאין לאפשר להן מסלול אוטומטי ו"חלק" ועל ביהמ"ש לדקדק ולבחון היטב, נוכח טיבו וטיבעו של התא המשפחתי, האם מתן הסעד הנזיקי הינה הדרך הראויה להתמודד עם התובענה שהונחה לפתחו. כאשר עסקינן בתביעה נזיקית שעניינה נזק אשר נגרם כתוצאה מהפרת הסדרי ראייה נראה כי איזון נכון בין האינטרסים הנזכרים לעיל יהא במתן סעד מתוך דיני נזיקין אך ורק באם עסקינן בהפרה משמעותית וגסה של הסדרי הראייה אשר נעשתה בזדון ותוך קיפוח מוחלט של טובת הקטין וזכויותיו של ההורה האחר, וכן אחר שנוודא כי אין

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

בנמצא סעד חלופי אשר יהא בו מחד לרפא את הנזק לנפגע ומאידך לא לפגוע פגיעה יתירה במרקם המשפחתי העדין.

אחר שהבהרתי בהרחבה את המדיניות השיפוטית הראויה בכל הקשור לבחינת תובענות נזיקיות בתוך התא המשפחתי, אבוא אל הנדון דנן.

העובדות שהוכחו לעניין התנהלותו של המשיב

34. בנדון הוכח שהמשיב נקט באלמות כלפי המערערת באירועים המתוארים בכתב האישום שהוגש כנגדו בת.פ. 3003/08. כאמור, על-פי המתואר בכתב האישום, בתאריך 14.11.08, בלילה, בבית, איים הנאשם על המתלוננת בכך שאמר לה שיוציא לה את שתי העיניים, יגרום לה לעזוב את הבית וייקח את הילדים. כשלושה או ארבעה חודשים עובר למועד המתואר, תקף הנאשם את המתלוננת בביתם על-ידי כך שהפילה ארצה ובעט בה. המשיב הודה באירועים אלו ועל אף שלבקשתו מצא בית המשפט שלא להרשיעו ולחייבו תחת זו בריצוי עבודות של"צ, הרי שאין כל הכחשה מצדו לקיום אירועים אלו אותם הוא מגדיר כמעידה חד פעמית (ראו סע' 9 לעיקרי הטיעון מטעם המשיב וכן ראו - ת"פ 16749-11-08 משטרת ישראל נ' ז.כ. (2013)).

לעניין זה ראוי להוסיף ולתת את הדעת לדברים שנקבעו ע"י שירות המבחן בת"פ 16749-11-08 הנ"ל –

"שירות המבחן התרשם כי בין הנאשם למתלוננת ממשיך להתקיים קונפליקט המתבטא בקשייהם להגיע לפתרון בסוגיות הקשורות לחלוקת הרכוש. שירות המבחן מציין כי לא התרשם שהמתלוננת מאוימת או חוששת מפני הנאשם, כי מדובר באישה עצמאית, דעתנית, שמסוגלת להגן על עצמה.

שירות המבחן ציין כי ממכלול המידע שבידו, ניתן להתרשם כי מדובר במערכת יחסים מורכבת וטעונה בין הנאשם למתלוננת לאורך השנים, אשר התבטאה, בין היתר, בבעיות אמון הדדיות, בלחצים כלכליים, בחלוקת תפקידים נוקשה ומתחושות תסכול הדדיות, אשר הצטברו מבלי שהצליחו לפעול באופן יעיל וקונסטרוקטיבי לניהול הקשיים בתקשורת ביניהם ולפתרון הקונפליקט.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

שירות המבחן התרשם מנטייתו של הנאשם להתרכז בסיפוק צרכיו העצמיים ומקושי שלו לזהות ולהתייחס לצרכיהם של המתלוננת וילדיו, כן, התרשם שירות המבחן מקשייו של הנאשם, גם כיום, לבחון את הבעייתיות שבהתנהלותו, בקבלת אחריות לבעייתיות בהתנהלותו הזוגית עם המתלוננת בעבר, ולבדיקת אחריותו ותרומתו למשבר ביחסיו עם המתלוננת, כאשר ניכר כי הוא ממוקד בהשלכת האחריות על המתלוננת...” (סעיף 7 לפסק הדין).

מתוך הדברים מצטייר תא משפחתי המצוי בסכסוך קשה כאשר התנהלות בני הזוג האחת כלפי משנהו קשה ואינה מכבדת, יחד עם זאת לא ניתן ללמוד על התנהלות אלימה - בין פיזית ובין נפשית - של המשיב כלפי המערערת זולת לאירועים נושא כתב האישום .

35. זאת ועוד, עיון בחוות דעתה של המומחית מטעם בית המשפט מלמד כי טענות המערערת כלפי המשיב ביחס לפגיעתו בה מופנות ומתמקדות בעניין בגידתו של המשיב והגילוי על ילדה שיש לו מחוץ לנישואין, וכך מסוכמים הדברים בחוות הדעת –

”סיום הנישואין : נראה כי נקודת מפנה משמעותית בנישואיהם של מ.ו.ע. הייתה עם גילוי הרומן של ע. עם אשתו של החבר המשותף, גילוי שהתרחש ב 10.5.07, היא מספרת שתוך זמן קצר היא רזתה מאוד והגיעה למשקל של 40 ק”ג ... מהרגע שנודע לה רומן זה החיים בבית הפכו לגיהנום...היא בקשה מע. לעזוב את חדר השינה המשותף אך הוא סירב...ע. האשים אותה בבגידה וטעם שהיא מנהלת מערכות יחסים מרובות ו”אורגיות” לדבריה האשמות שאין להן כל שחר...הגילוי על הילדה מחוץ לנישואין היה אף הוא מקרה נקודת מפנה...”

גם מן העולה מהתיעוד הרפואי שצורף ע”י המערערת הרי שמצבה הדיכאוני של המערערת נבע מבגידתו של המשיב. כך ד”ר אסתר שחר, פסיכולוגית קלינית בקופ”ח מאוחדת, איבחנה את המערערת ביולי 2007 “כסובלת מהפרעת הסתגלות ומצב רוח דיכאוני...בעקבות בגידתו הכפולה של בעלה עם חברתה הטובה ביותר ועם חברת ילדות שלה, ביקשה הדרכה כיצד לספר לילדים”.

גם הטיפול אצל הפסיכיאטר ד”ר רועי בנגל בינואר-פברואר 2012 היה “בשל הטראומה שנגרמה לה עם הגילוי שבעלה ניהל מערכת זוגית והורית במקביל לנישואיה עמו, בשל הפחד והאימה שחוותה עד הרחקתו מהבית, בשל אובדן האמון שלה בבני אדם ונטייה שפיתחה להסתגר בבית ולצמצם את קשריה היומיומיים לדאגה לענייני ילדיה...”

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

36. אומנם המערערת סיפרה למומחית כי היו מספר מקרים של אלימות פיזית ומילולית, ובלשונה של המומחית –

”עם התדרדרות מערכת היחסים...הוא החל להשתמש באלימות מילולית והשמיע ביטויים כמו ”את אפס” ו”מה את שווה” . באירוע אחד בעט בה שוב ושוב לעיני הילדים ...באחד מימי שישי כשניקתה את הבית , ע. הגיע הוא קילל אותה ואף כינה אותה באוזני הילדים ”הזונה של ג.” .

ואולם, בית המשפט לא שוכנע כי אכן היו מקרי אלימות זולת האירועים נושא כתב האישום וכן אירוע נוסף נושא צו ההגנה במהלכו שבר המשיב את מנעול דלת הבית. וכך קבע בית המשפט בסע' 28 לפסק דינו-

”אירועי אלימות נוספים נטענים, לרבות אירוע נטען לפני עשרים שנה, משנת 1997 (סע' 113 לתצהיר) – אירוע אשר הוכחש ע”י האיש - לא הוכחו, לא הוגשה תלונה או ראייה. האירוע נזכר מספר פעמים במובאות להליך זה, אולם תמיד מפי האישה, שטענה כי האיש השמיד את הראיות שהיו לה” (הדגשה שלי – צ.ו.)

זאת ועוד, בית המשפט קמא מצא כי הנכות הנפשית הגבוהה שנקבעה למערערת בחוות דעת המומחית הורתה בגילוי על בגידתו של המשיב עם חברתה הטובה ובסברתה שיש לו בת מאישה אחרת, אלא שנוכח קביעת בית המשפט העליון כי בגידה במרחב המשפחתי אינה מהווה עוולה נזיקית אשר יש לפצות בגינה, וכן בשל כך שלא הוכח כלל כי למשיב ילדה מאשה אחרת, הרי שיש לייחד הפיצוי למערערת אך ורק בגין מעשי האלימות שהוכחו. בית המשפט העמיד פיצוי זה על סך של 350,000 ₪ בצירוף 70,000 ₪ בגין פיצויים מוגברים.

37. אני סבור כי על אף שאין מקום להתערב בנדון בקביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא, הרי שיש מקום להתערב בשיעור הפיצוי שפסק כעולה מהעובדות שהוכחו.

כפי שקבע בית משפט קמא, מעשי האלימות של המשיב אשר הוכחו לפניו מצומצמים אך ורק למעשים נושא כתב האישום, קביעות אלו עולות ומתבקשות מהעדויות והראיות שהובאו לפניו, בדומה אני סבור כי גם קביעתו של בית המשפט לפיה ככל שנגרמה למערערת נכות נפשית, יש לייחס זאת לאכזבתה מן המשיב נוכח בגידותיו והתייחסותו אליה, עולה ומסתברת מתוך חוות הדעת, כפי שהבאנו לעיל, ומכתבי הטענות גופם כמו גם העדויות שנשמעו לפני בית המשפט. כך אין מקום להתערב במסקנתו המשפטית של בית המשפט כי בגידה אינה מהווה עוולה במרחב

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

המשפחתי, עניין עליו נעמוד בהרחבה להלן. ואולם, כאמור, ככל שכך הם פני הדברים הרי שהפיצוי שנפסק למערערת ע"י בית המשפט בגין האירועים נושא כתב האישום הוא פיצוי גבוה באופן חריג אשר אינו עומד בכל קנה מידה ביחס לנזק שנגרם לה בגינו. להלן אבהיר מסקנתי זו.

בגידה – האם מהווה עוולה נזיקית ?

38. בע"א 8489/12 – הבהיר בית המשפט העליון כי אין לראות בניאוף ובבגידה עילה נזיקית מוכרת. ובלשונו של כב' הש' עמית –

"המשפט אינו מכיר בעוולת ניאוף ביחסים בין בני הזוג עצמם, וכפי שעולה מסעיף 62(ב) לפקודת הנזיקין, המחוקק גילה דעתו כי אין להכיר בתביעה מעין זו גם כלפי צד שלישי. ההתחייבות בין בני זוג לקבל על עצמם את האיסור של "לא תנאף" היא במישור החברתי-מוסרי-דתי, אך אין לייבאה אל תוך המשפט. הדין הנזיקי אינו חרב התלויה מעל מיטת בני הזוג, ועוולת הרשלנות אינה "הנוסע השלישי" הנחבא בין הסדינים, בבחינת נטע זר אשר עלול לפתע להתעורר מתרדמתו ולרמוס את הפינות האינטימיות-רגשיות ביותר של בן אנוש"

הדברים חדים וברורים ואין לסייגם או לתת בהם סימנים. אין בגידה שאינה מוכרת כעוולה ובגידה מסוג אחר המוכרת כעוולה, כך אין לומר כי בגידה שהביאה ללידת ילד מחוץ לנישואין תהווה עוולה ו"בגידה שקטה" ללא פרי בטן לא תחשב כעוולה, זו כמו זו אינן מצויות בשטח בו ימצא עצמו בית המשפט מתפלש. שאם לא תאמר כן ימָצָא כי אין לדבר סוף, בית המשפט יִדְרֵש להיכנס לאופי היחסים שבין הצדדים עד כמה היו פתוחים ומתירניים, מה עשה בן הזוג זה ומה עשה האחר, האם "בגידה נפשית" - זוגיות ללא יחסי מין - כמוה כ"בגידה פיזית" הכוללת יחסים אינטימיים, האם הבגידה היא תוצאת התאכזבותו של בן הזוג מחיי המשפחה עם משנהו או שבן הזוג הבוגדן "בוגד לתאבון", האם תכלית הבגידה לנקום בבן הזוג ולצער, האם בגידתו של בן הזוג הנשוי כבגידתו של הידוע בציבור, ועוד ועוד כרוחב דמיונו והשערתו של הקורא. על כל אלו באו דבריו הברורים והנהירים של כב' הש' י. עמית -

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

"להבדיל מסכסוכים עסקיים-מסחריים, הרי שבסכסוכים בין בני זוג, כפי שיודע כל שופט משפחה היושב על מדין, מעורבים גם שיקולים רגשיים ובעלי הדין נוהגים לעיתים באופן לא רציונלי. בהתחשב בכך שבגידה וניאוף נמצאים לא אחת ברקע סכסוך הגירושין, אך נקל לשער כי תביעות כגון דא יוסיפו שמן לתבערה-רבתי ביחסים בין בני הזוג, וישמשו כאמצעי לסחיטה ונקמה".

ומתוך שכך מסקנתו –

"טעמים חזקים שבמדיניות משפטית שוללים לטעמי הכרה בניאוף כעילה נזיקית או חוזית, הן בין בני הזוג בינם לבין עצמם והן בין מי מבני הזוג לבין צד שלישי. לצד האינטרס החשוב של שמירה על התא המשפחתי, יש לזכור כי אנו עוסקים בתחום המעוגן בחיי הרגש. בגידה לחוד, ותוצאות ממוניות לחוד. כפי שאין לבגידת מי מבני הזוג נפקות בשאלת השיתוף ברכוש או איזון המשאבים... וכפי שאין להחיל על החוזה המשפחתי קני מידה חוזיים-מסחריים..., כך גם אין להחיל בנושאים אלו סטנדרטים של דיני נזיקין"

ראוי להוסיף ולציין כי תביעת הפיצויים בעניין ע"א 8489/12 נדחתה על אף שנגרם לתובע נזק משמעותי בשל אותה בגידה נטענת (40% נכות נפשית).

39. ודוק, אינני מתעלם מאמירת אגב של כב' הש' דנציגר בע"א 8489/12 אשר אפשר שיש בה להותיר פתח להכרה בבגידה ובניאוף משום הפרת חיוב חוזה במרחב המשפחתי, שכן לסברתו, כשם עומדת זכות חוזית שמקורה ב"הפרת הבטחת נישואין" כך אין שלול הכרה בהפרת החיובים הזוגיים בין בני זוג נשואים, ובלשונו של כב' הש' דנציגר –

"אמנם נקבע כי ניאוף אינו משפיע על שאלת איזון המשאבים או השיתוף בין בני הזוג, אך לא נבחנה השלכתו המשפטית במישורים אחרים"

ובצטטו מתוך דברי כב' הש' א. ברק בע"א 5258/98 פלונית נ' פלוני (2004) –

"... גם הפרה של התחייבויות במרחב המשפחתי והזוגי גוררת עלויות ונזקים. אין הצדקה לחשוף מי מבני הזוג לנזקים הנובעים מהפרת ההתחייבות, מבלי שהמשפט יבוא לעזרתם"

ועל אף שכך נראה כי עמדתו של כב' הש' עמית בע"א 8489/12 אשר התקבלה ללא כל הסתייגות ע"י כב' הש' א. שהם מהווה את דעת הרוב בקביעת ההלכה הנוהגת לפיה - בגידה וניאוף אינם מהווים עלילות תביעה נזיקיות או חוזיות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

וכך אף הובהר לאחרונה בפסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בנצרת מפי כב' סגן השיא הש' א. זגורי בהתייחס לפסק הדין בע"א 8489/12 הנ"ל –

“ניתן לכאורה לטעון, כי בשעה שמדובר בפסק דין העוסק בערעור של בן זוג בתביעה שהגיש כנגד צד ג' ולא כנגד בת הזוג, הרי שתחולת ההלכה שנפסקה לעיל על ידי בית המשפט העליון מגבילה הגשת תביעות נזיקיות אך ורק כנגד צדדי ג' המעורבים בניאוף. ברם, עיון מדוקדק בפסיקה חדשה זו מעלה, כי ייתכן ושיקולי המדיניות השיפוטית עליהם הצביע כב' השופט עמית יחולו ביתר שאת גם בתביעה לפיצוי רגשי בגין ניאוף בין בני זוג נשואים ; ראשית, כב' השופט עמית קובע מפורשות, כי “המשפט אינו מכיר בעוולת ניאוף ביחסים בין בני הזוג עצמם” (סעיף 6 לפסק דינו של כב' השופט עמית). שנית, הוא חוזר על קביעה זו מספר פעמים בהקשר של תביעות בין בני זוג דווקא ולא בתביעות מול צדדי ג' (שם בפסקה 7 ובפסקה 9). שלישית, כאשר הוא נדרש לטעמים שבמדיניות שיפוטית השוללים הכרה בניאוף כעילת תביעה הוא קובע מפורשות, כי מדובר הן בין בני הזוג לבין עצמם והן בין מי מבני הזוג לבין צד ג' (שם בפסקה 8). המסקנה הנגזרת מדיון זה הינה איפוא, כי יש בפסק הדין של בית המשפט העליון משום סגירת הסדק (שבין כה וכה היה צר ביותר בעבר) להגיש תביעה כספית בגין ניאוף או בגידה בנישואין, לא רק כנגד צד ג', אלא גם בין בני הזוג לבין עצמם...מדובר במחסום שיפוטי מוחלט מפני הגשת תביעה לפיצוי, בין נזיקי ובין חוזי, בין אם בין בני הזוג ובין אם בינם לבין צד ג'. פסק דינו של כב' השופט עמית דין קובע איפוא, מפורשות ונחרצות, כי בית המשפט לא יכיר בניאוף או בבגידה כעילת תביעה המזכה בפיצוי.” (הדגשה שלי – ז.ו.; תמש (נצרת) 4046-05-12 - ל.נ. נ' א.נ., (2017)).

ובדומה בית המשפט המחוזי בתל אביב בעמ"ש 40897-12-13 פלוני נ' פלונית (2016) מצא כי הגם שבן זוג קיים “חיים כפולים” והקים משפחה נוספת ומקבילה למשפחה עם אשתו ללא ידיעתה, ואף נולדו לו ילדים מאשה אחרת והכל כאשר הוא מציג מצג שווא לאשתו כאילו הוא עובד במוסד כסיפור כיסוי לבגידה, גם אז לא נמצא לפסוק פיצוי כספי בנזיקין, והדברים יפים אף לנדרון.

40. כפי שרמזנו בפתיה לפרק זה, לדידנו הדרך הראויה של הכנסת דיני הנזיקין למרחב המשפחתי תהא אך ורק בקבלת תביעות שעניינן בעוולות הגורמות לנזק ישיר וברור לבן הזוג האחר – אלימות פיזית, אלימות מינית, אלימות נפשית מכוונת, סרבנות גט, גירושין שלא כחוק, לשון הרע וכיוצ"ב, זאת להבדיל מהתנהלות הנובעת מאופייו של בן הזוג המביאה את בן הזוג

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

האחר לאכזבה מחיי הנישואין ולנזק נפשי העוקב לאכזבה זו. דיני הנזיקין ואפשר אף דיני החוזים לא באו לתקן שיברון לב שהורתו באכזבה מחיי הזוגיות.

ועם כל זאת, למעשה בגידה וניאוף אפשר שתהא השפעה על עניינים אחרים הנוגעים לתא המשפחתי, כך אפשר שבית המשפט ימצא כי בשל מעשי בגידה כעורים של האב מצאו ילדיו לנתק הקשר עמו וכי יש במעשים אלו בכדי להצדיק את המשך חיובו במזונותיהם למרות הניתוק הנזכר, עניין בו נדון אף אנו בהמשך הדברים, ובמילים אחרות – דיני המשפחה מעניקים ליושב בדין ארגז כלים עשיר ובו פתרונות יצירתיים אף למעשים המצויים בגבול המוסרי, דוגמת מעשי בגידה, וזאת ללא צורך בהפעלת דיני הנזיקין.

41. מכל מקום, אחר שבחנתי את מעשי האלימות של המשיב כלפי המערערת אשר הוכחו, ומאחר ולא הוכח כי נגרמה למבקשת נכות נפשית או אחרת ממעשה האלימות (להבדיל ממעשה הבגידה) אני סבור כי יש להפחית את הפיצוי אשר נפסק למערערת ע"י בית משפט קמא ולהעמידו על סך של 100,000 ₪ כאשר סך זה עיקרו פיצוי בגין עוגמת נפש. בנדון הוכחו כאמור, אך ורק המעשים המיוחסים למשיב בכתב האישום אשר התרחשו באירוע נקודתי של סערת רגשות ואפשר שניתן לספח ולהוסיף אליהם התנהגות קשה וקפדנית באופן קיצוני לאורך הסכסוך בין הצדדים עד לפרידתם, אך לא מעבר לכך. כיון שאין לזלזל במעשי אלימות ולדוש אותם בעקבינו גם אם לא הותירו אחריהם נכות גופנית, מצאתי להעמיד את סך הפיצוי על רף גבוה באופן יחסי לפיצויים שנפסקו בפסיקת בתי המשפט למשפחה לכן זוג שנפגע ממעשה אלימות באופן שלא נותרה לו נכות צמיתה, וזאת למען יראו ויִראו ולעניין זה אני מוצא כיפים את דבריו של כב' הש' א. רובינשטיין בע"מ 7073/13 פלוני נ. אלמונית (2013)–

”בן זוג מכה צריך שידע כי ככל שיוכח הדבר, לא ינקה מפיצוי משמעותי”

(לעניין שיעור הפיצויים הנוהג, ראו, כדוגמה, תמ"ש 64901/96 פולק נ. פולק (1998) שם פסק כב' הש' גיפמן 20,000 ₪ לאשה שהוכתה ע"י בעלה, תמ"ש (תל-אביב-יפו) 6113/97 - א.י. נ' א.ש (2002) שם נפסקו ע"י כב' הש' ו. פלאוט סך של 40,000 ₪ בגין שני מעשי אלימות של בעל כנגד אשתו; תמ"ש 54452/96 פלונית נ. אלמוני (1998) בו נפסק ע"י כב' הש' גרמן סך של 33,000 ₪ ברכיב כאב וסבל בגין מעשה אלימות פיזית של בעל כנגד אשתו, תמ"ש (חי) 9250-11-08 האישה נ. בעלה (2012) שם נפסק סך 220,000 ₪ בגין 7 מעשי תקיפה מוכחים, כאשר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

בגין המעשה שנעשה בפרהסיה נפסק 100,000 ₪ מתוך הסך הכולל; בתמ"ש (קריית) 1330/01 א
נ. פלוני (2009) נפסק סך 150,000 ₪ בגין כאב וסבל לאשה שחוותה אלימות קשה מבעלה וכן
נחשפה לכך שהוא אנס את בתם קטינה וכתוצאה מכך נגרמה לה נכות נפשית של 50%).

בכל הקשור לקביעת בית משפט קמא באשר למימון הטיפולים פסיכולוגיים/פסיכיאטרים
ותרופתיים למערערת, אני סבור כי יש להותיר חיוב זה על כנו.

האם נוול המשיב כלפי ילדיו בעוולה נזיקית?

42. עיון בפסק דינו של בית משפט קמא יש בו ללמד כי בית המשפט לא קיבל את עיקר הטענות
העובדתיות הנטענות כנגד המשיב בכל הקשור לפגיעה בילדיו. ונבהיר הדברים -

הבן הבכור

43. הבן הבכור, שהינו כבן 22 היום, לא מסר תצהיר ולא העיד בבית משפט אחר שבית המשפט
דחה בקשת ב"כ המשיב לזמנו לעדות, ואולם בשיחות עם המומחית לצורך הכנת חוות דעתה
סיפר כי אביו נהג להכותו בקטנותו - "מכות בטוסיק שאתה לא יושב שבוע" הוא סיפר "שזה היה
נוראי שאמא בכתה בצד שיפסיק" ומוסיף "עכשיו כשאני מסתכל על זה, זה היה דפוק לגמרי, כל
פעם שעשיתי משהו ממש לא בסדר חטפתי מכות".

המומחית כתבה בחוות דעתה לגבי הבן הבכור כי -

"ד. הוא צעיר שעבר פגיעה משמעותית במהלך התבגרותו סביב אכזבה
עמוקה שחוה מאביו במהלך גירושי הוריו. הוא מביע חוסר אמון באביו
ואכזבה על החלטותיו ודרכי פעולתו של האב ונראה כי הוא משלם מחיר
אנרגטי נפשי בנסינותיו לשמור על חזות בריאה ושלווה ולנתק עצמו מן
האירועים" (הדגשה שלי - צ.ו.)

המומחית העריכה את נכותו הנפשית של הבן הבכור בשיעור של 10% ע"פ סע' 34 (ב) (2)
לתקנות המל"ל. ואולם גם כאן נראה שהנכות הורתה ב"אכזבה עמוקה שחוה מאביו במהלך

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

גירושי הוריו" עניין שאינו בר פיצוי ואין לכלול בתוך עוולה נזיקית, כדבריה של כב' הש' ה. שטיין שהבאנו לעיל: –

"ישנם היבטים מסויימים בחיי משפחה, שההכרעה השיפוטית זרה להם וראוי שתישאר כך. לדוגמא: אין להעלות על הדעת, כי קטין יוכל לתבוע את הוריו בנזיקין, בגין נזק נפשי שנגרם לו בעקבות גירושיהם של ההורים ופירוק התא המשפחתי, למרות שנזק כזה, בדרגה כזו או אחרת, צפוי וידוע רבים" (ת"א (ת"א) 1016/88 אמ"ן נ' אמ"ן, (1997))

ואם כן, עיקר מצבו הנפשי של הבן הבכור הורתו בהתנהלות אביו בכל הקשור להליכי הגירושיין, עניין שאינו מהווה עילה נזיקית וכבר מטעם זה יש לדחות תביעתו.

אומנם הבן הוסיף וטען לפני המומחית כי אביו היכה אותו בעבר לפני שנים רבות, בהיותו קטין, בגין "מעשים שעשה לא בסדר", הבן, כאמור, לא העיד בבית המשפט על מעשי ההכאה הנזכרים. הבהרנו כי יש להיזהר זהירות רבה כאשר תולים בהורה עוולה נזיקית בגין הכאת ילדו במיוחד בנסיבות דוגמת הנדון בהן לא ברורות עד תום מה הן נסיבות הכאתו ע"י אביו בישבנו, שכן לא הוגש תצהיר מטעם הבן וכן לא הובאו עדויות עדים אחרים אשר העידו שראו כי המשיב אכן היכה את ילדו. היפוכו של דבר, מתוך עדויות עדי המערערת דווקא אתה למד כי המשיב היה אב טוב לילדיו ויחסו אליהם היה ראוי, כך הגב' אטיאס העידה כי המשיב היה אב טוב, הילדים אהבו אותו והיא לא ראתה אותו נוהג באלומות כלפיהם (עמ' 164 ש' 28-31 וכן עמ' 165 ש' 1-7 לפר'). הגב' חלפון העידה כי המערערת אמרה באוזניה כי המשיב הוא אב טוב לילדיו (עמ' 102 ש' 1-3, 28-31 לפר'), הגב' בן הרוש העידה כי ראתה את הקשר הטוב בין המשיב לילדיו לאורך זמן וכי מעולם לא ראתה אותו מכה אותם אלא מחבק אותם (עמ' 123 ש' 23-27 לפר'), ובדומה העיד אף מר ל. (עמ' 123 ש' 23-27 לפר').

ואם כן נוכח עדויות על יחס טוב של המשיב לילדיו, מצד עדי המערערת עצמה, ובהעדר ראיות חותכות וברורות על מעשה עוולה או תקיפה כלפי הבן, אין מקום לתלות במשיב עוולה נזיקית של תקיפה ורשלנות כלפיו, גם אם אפשר שיחסו של המשיב כלפיו ילדיו היה קפדני וקשוח במידה העולה על הרגיל. אני סבור כי חיוב האב בנסיבות אלו לפצות את הבן יש בה לגרום יותר נזק מתועלת למערכת היחסים שבין הצדדים ומתוך שכך אני סבור שיש לדחות התביעה בעניין זה.

הבת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ.ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

44. בכתב התביעה נטען כנגד המשיב כי הטריד את בתו באופן מיני בהיותה כבת 11 שנים וזאת כאשר באחד מהסדרי הראיה לן עמה במיטתו כשהוא עירום ואף אילץ אותה להתקלח עמו כשהוא עירום. בעקבות זאת ולאחר תקופה קצרה סירבה הבת לשהות עם אביה בסופי שבוע. המשיב מכחיש טענות אלו מכל וכל.

למומחית סיפרה הבת כי בהיותה בכיתה ה' או ד' הוא היה נכנס למקלחת שלה למרות שביקשה שלא יכנס ונהג לחפוף לה את השיער תוך כדי המקלחת, לדבריה המשיב מעולם לא נגע בה באברי המין. יצוין כי עניין זה נשלל אף ע"י העו"ס לחוק הנוער הגב' סיגל ד., שציינה בתסקיר מיום 19.5.2009, כי :

ב" 19.2.2009 נפגשתי עם האם היא העלתה חשדות לגבי פגיעה מינית של בעלה בנפרד בילדיהם. הנחתי אותה לנהל שיחות עם שלושת הילדים (בנפרד).

וב 22.2.09 הנ"ל עדכנה אותי שהילדים שללו פגיעה מינית. אך העלו חוסר נוחות מול מתירנות מינית של האב - שינה ומקלחות משותפות. (...) לאור כך הבהרתי כי לא אתערב כפקידת סעד לחוק הנוער והיא תעלה זאת במסגרת הדיונים על הסכם הגירושין והסדרי הראיה" (הדגשה שלי - צ.ו.)

וכן למכתב מאת העו"ס לחוק הנוער מיום 13.9.2009 בו נכתב:

"(...)בשיחה עמה תיארה בפני האם התנהגויות של פתיחות מינית מצד האב כגון: שינה והסתובבות בבית בערום ומקלחות משותפות עם הילדים. לדברי האם התנהגויות אלו היו לאורך כל שנות נישואיהם המשותפות. ביקשתי את האם לשוחח עם ילדיה (כל אחד בנפרד) ולבדוק האם מעבר להתנהגויות חסרות הגבולות של האב היו גם התנהגויות של נגיעה בהם או הטרדה מינית כלפיהם.

האם חזרה אלי לאחר מספר ימים וסיפרה כי כל השלושה שללו פגיעה או הטרדה מינית כלפיהם מצד האב." (הדגשה שלי - צ.ו.)

גם מתסקירים מאוחרים יותר של העו"ס ניתן ללמוד כי הבת אינה מלינה על פגיעה מינית וכי הנתק מהאב נבע מכך שהיא ואחיה סברו כי נולדה לו בת מאשה אחרת -

"כיום שורר נתק בין האב לילדים. הילדים הגדולים והאם תולים את הסיבה העיקרית לכך בגילוי המפתיע והמרעיש מבחינתם, שלאב נולדה בת מאישה אחרת. לדברי מיכל, התברר לה בדיעבד שהקשר הזוגי הנוסף בחיי בעלה תרם לקריסתם הכלכלית" (הדגשה שלי - צ.ו.); תסקיר (14.10.2009, ע' 3)

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

עוד נציין כי תלונה שהוגשה ע"י המערערת כנגד המשיב בגין חשד לפגיעה מינית בילדים נסגרה ע"י המשטרה (עמ' 78, ש' 17-18 לפר').

45. המומחית מצאה כי הבת סובלת מטראומה שעברה, אלא שלא ברור מתוך חוות הדעת מהי אותה טראומה, שכן לבד מחוסר הנוחות שנגרם לה עת אביה ביקש להתקלח עמה, אירוע המוכחש ע"י האב, לא צוין אירוע מסוים שגרם לה לטראומה. על אף שכך קבעה המומחית כי לבת נכות נפשית זמנית של 50% וכי יש לחזור על הבדיקה בעוד חמש שנים לאחר שתעבור את גיל ההתבגרות (חוות הדעת נערכה ביום 21.8.13 בהיותה של הבת כבת 15).

46. ואם כן בצד זה שלא הוכחה, ולמעשה ניתן לומר כי במידה רבה אף נשללה, פגיעה מינית בבת או במי מהילדים, נטען ע"י המערערת כי המשיב נהג בבית בפתיחות מינית. התנהגות זו אנו יכולים לבקר מן הפן המוסרי או החינוכי ואולם לא הוכח כי התנהלותו של המשיב, אשר המערערת עצמה מעידה כי נהגה לכל אורך שנות נישואיהם מבלי שנשמעה מפיה טענה לעניין זה עד להתחדדות היחסים שבין הצדדים, התגבשה עד כדי עוולה נזיקית. בנדון יש בקבלת התביעה כפי שהוגשה בכדי להדביק למצחו של המשיב תווית של פוגע מינית בילדיו, דבר שכאמור כלל לא הוכח, ולמעשה נשלל על ידי הילדים עצמם.

לפיכך אף התביעה לעניין זה ראוי שתדחה.

הבן הצעיר

47. אשר לבן הצעיר נטען כי סבל מאלימותו של המשיב ומנחת ידו. בחוות דעת המומחה מטעם בית המשפט צוין –

"א. זוכר את אביו כאיש אלים מאוד. אל מול כעסו של האב הוא זוכר שהיה שותק והולך לחדרו. כמו ד. , גם את א. האב היכה בישבן...פעמים רבות כשהאב היה גר בבית הוא היה נכנס לחדר ומעיר את א. בשעה 24:00 ואומר לילה טוב , אף כי א. הלך לישון בשעה 22:00, האב היה מפחיד אותו וא. לא הצליח לישון שוב...א. אומר שהאב לא היכה אותו כדי להתעורר אבל כן היה נוגע בו כדי להעיר אותו "

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

הבן הצעיר סיפר למומחית כי אביו הכריח אותו לראות סרטים בטלוויזיה שלא רצה כמו "שר הטבעות" וסרטים מפחידים כמו "הנוסע השמיני" וזאת "כדי להתגבר על פחדים", הבן שלל את טענות אמו המערערת כי המשיב צפה עמו בסרטים פורנוגרפיים ! (אף בעניין זה יש כדי ללמד כי המערערת הגזימה בטענותיה ובתיאוריה את התנהלות המשיב). בכל הכבוד, גם אם האב צפה יחד עם בנו ב"שר הטבעות" וב"נוסע השמיני" קשה לראות בכך מעשה התעללות או מעשה רשלני העולה כדי חיוב נזיקי.

אף טענות הקטין לפני המומחית באשר לכך שאביו היכה אותו בישבנו הן עמומות ולא ברורות, לא הובהר מתי ובאלו נסיבות היכה אותו האב ולמעשה לא נשמעה לעניין זה עדות ישירה מצד המערערת או עד אחר. זאת ועוד, לעניין זה אין להתעלם מהתרשמות העו"ס כי הבן חש געגוע ודאגה לאביו, ובלשונה בתסקירה מיום 14.10.09 –

"נוכחתי לראות בביקור הבית ובשיחה עמו במשרדי, שלמרות ביטויי הניכור כלפי האב אותם מפגין בבית המספר, הרי שא. הינו היחיד בין ילדי המשפחה שביטא בפני רגשות געגוע וגם דאגה כלפי האב. בביקור הבית א. שאל את אמו איך האב יוכל לקבל את חפציו... האם הגיבה בכעס ואמרה לו שהוא חוצפן. הילד התכנס בתוך עצמו והשתתק... כששאלתי אותו מה היה מאחל לכל אחד מבני המשפחה - ענה ביחס לכל אחד מההורים – שהיה מאחל לכל אחד מהם בית".

אני סבור כי גם בעניינו של הבן הצעיר, כאשר לא הוכחו עד תום ובאופן ברור מעשים העולים כדי עילה נזיקית, אין מקום לחייב המשיב בפיצוי כלשהו כלפי הבן הצעיר, עניין שאף הוא יכול שיזיק יותר משיביא תועלת.

48. המומחית אומנם קבעה גם כאן לבן נכות נפשית זמנית בשיעור של 50% וכי תידרש הערכה עדכנית של מצבו בהגיעו לגיל 20. ואולם, ובכל הכבוד, קשה להלום כי בשל כך שהמשיב היכה את הבן מעת לעת בישבנו, עניין שכאמור לא הוכח, נגרמה לו נכות נפשית כה עמוקה בשיעור של 50% ויש להניח כי ככל שקיימת לבן נכות נפשית הרי שגם הורתה של זו בהליכי הגירושין הקשים שעברו הוריו, במעשי הבגידה של אביו באמו ובסברתו כי לאביו ילדה מאשה אחרת, סברה שכאמור לא הוכחה ובית המשפט מצא שאין בה ממש.

מעט שאף התביעה הנזיקית כלפי הבן הצעיר לא הוכחה - יש לדחותה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

תביעת המרדנות - על מזונות וילדים מרדנים

49. המשיב טען, כאמור, כי נוכח סירובם של הילדים לכל קשר עמו, סירוב הנובע הן ממרדנותם שלהם והן בשל הניכור שניכרה המערערת בינם לבינו, ראוי לבטל את חיובו במזונות כלפיהם וזאת עד אשר ייאותו לחדש הקשר עמו.

כיוון שחיובו של המשיב במזונות ילדיו נבחן ע"פ הדין העברי, הרי שאף על סוגיית ביטול או הפחתת מזונותיהם להבחן במשקפיו של הדין העברי (נעיר כי באופן תמוה על אף הוראותיו הברורות של סעי' 3 (א) לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) תשי"ט - 1959 המורות על חלות הדין העברי לעניין חיוב אב במזונות ילדו הקטין, לא מצאו בתי המשפט לבחון את סוגיית הילד המרדן במשקפי הדין העברי).

50. כידוע ע"פ הדין העברי מוטל חיוב מזונות ילד קטין, או למצער עיקר החיוב, על האב (כתובות, ס"ה עמ' ב; זרח ורהפטיג, למקורות החובה למזונות ילדים, תחומין א (תש"ס), עמ' 255; בן ציון אליאש, החקיקה הרבנית בפסיקה הרבנית - התעלמות ושברה, דיני ישראל י-יא (תשמ"ג), עמ' קעט), מלשון המשנה ניתן ללמוד לכאורה כי חובת האב לזון את ילדיו חלה אף אם אינם שוהים אצלו ואינם נפגשים עמו –

לא יאמר הראשון(הבעל) : לכשתבוא (ביתי) אצלי אזונה, אלא מוליך לה
מזונותיה למקום שאמה"

היינו, האב אינו יכול מצד הדין להתנער מחובת המזונות כיוון שבתו מתגוררת עם אמה ואינה נפגשת עמו. מתוך שכך היו פוסקים שסברו שאין בסירוב ילד להיפגש עם אביו בכדי להוות עילה לביטול חיוב האב במזונותיו שכן חובת כיבוד האב שחלה על הילד אינה עומדת במישור אחד עם חיובו של האב לזון את ילדיו, כל אחד וחובתו הוא ואין האחד מבטל את השני (ראו הרב י' כ., יסודות החזקת הילדים והתלות במזונות, שורת הדין - מאמרים ופסקים, כרך ג (תשנ"ה), עמ' ק.).

51. מאידך היו פוסקים שמצאו בדברי הרמב"ם בהלכות אישות, פרק כא, הלכה יז, פתח לפגוע במזונות ילדים עקב מרידתם באביהם. וזה לשון הרמב"ם -

"ואחר שש שנים, יש לאב לומר: אם הוא אצלי - אתן לו מזונות; ואם הוא אצל אמו - איני נותן לו כלום"

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

מתוך הדברים הנזכרים ביקשו כמה מאחרוני הפוסקים ללמוד כי גם בגלל מניעת קשר חלקי בין האב לבנו, קמה לאב הזכות שלא לזון אותו (ראו שו"ת מהריב"ל, חלק א, סוף סימן ע; שו"ת המבי"ט, חלק א, סימן קסה; שו"ת מהרשד"ם, אבן העזר, סימן קכג ועוד ראו בעניין זה בהרחבה במאמרי "מזונות ילד מרדן" גליונות פרשת השבוע, משרד המשפטים, גליון 297).

52. מכל מקום, דייני בית הדין הרבני מצאו לא אחת עילה וטעם לשלילת מזונות מבן מרדן. כך הרב עובדיה יוסף סבר כי חובת המזונות של האב כלפי בנו נובעת, בין השאר, מעצם מגוריו אצלו או הסדרי הראיה שנקבע לו ע"י בית הדין, ומשעה שהפר הקטין את החובה הבסיסית הזאת, נשטט המקור לחיוב אביו לזונו (פד"ר, כרך יג, עמ' 20).

וכך הרב שלמה דיכובסקי סבר שהסיבה לאי חיוב האב לזון את בנו המרדן היא משום שחיובו של האב הוא מדין צדקה בלבד שמקורה בתקנת אושא, ומכיוון שאותה תקנה המייסדת את חיוב האב במזונות בנו לא הותקנה לטובת בן מרדן, אין חלים בה דיני הצדקה במתכונתם החמורה והאב אינו חייב לפרנס בנו המרדן יותר מגדרי הצדקה הרגילים (ש' דיכובסקי, מזונות הבנים תקנת חכמים מיוחדת בדיני צדקה, תחומין טז (תשנ"ו), עמ' 87).

סברה אחרת היא זו בה אוחזים אלו הסוברים כי חובת המזונות כלפי ילדים בני שש שנים ומעלה היא מכוח דיני צדקה, לגישתם אין דיני הצדקה חלים כשנתנית הצדקה היא מעשה לא חינוכי למקבל ועלולה לגרוע מהתנהגותו המוסרית של הילד (ראו ראה פסק דינו של הרב ברוך רקובר, פד"ר, כרך יג, עמ' 6). יש גם מי שסובר כי הזכות לפגוע במזונות קטין מרדן נובעת מכוח מצוות חינוך הילדים המוטלת על האב (רש"י, כתובות נ ע"א, ד"ה "יורד עמו לחייו" וכן ראו ראה פסק דינו של בית הדין הרבני האזורי בחיפה, כרך יג, עמ' 3; וראה פסק דינו של ביה"ד האזורי בתל אביב, פד"ר, כרך ב, עמ' 298).

53. בסופו של יום נמצאו למדים שיש ידיים רבות במשפט העברי לגישה המאפשרת לשלול מזונות מבן מרדן שהוא גדול מגיל שש, כפי שמצאנו את דבריו של הרב שלמה דיכובסקי במאמרו הנזכר -

"אמנם, כאשר קובע ביה"ד שטובת הילד להמצא אצל אימו, אין הבן נחשב כמורד באבא, אלא כשומע בקול ביה"ד, ובכגון זה אין להפסיד לו מזונות - ועיי' פד"ר א 157-158, בדברי הרב א' גולדשמיט. יחד עם זאת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

כאשר ביה"ד מצווה על הבן להפגש עם אביו לצורך חינוכו ועיצוב דמותו
-וגם באב לא דתי יש דין חינוך שלא יצא לתרבות רעה...יש מקום...
למנוע ממנו מזונות".

יחד עם זאת, ראוי לציין כי הרב דיכובסקי סבור כי במקרה שמרידת הילד היא פועל יוצא וברור
של" ניכור הורי "והסתת האם את ילדיה נגד האב" הילדים הם בגדר "תנוקות שנשבו" ואין
להפסידם את מזונותיהם.

54. גם בתי המשפט מצאו כי "מבחינה משפטית ניתן לצמצם את חובת המזונות כולה או
מקצתה, כאשר המדובר בילד מורד" (ע"א 4322/90 אדלשטיין נ' אדלשטיין, (1991); ע"א 86/84
למברג נ' למברג, (1985); מ"א 652/93 פלוניות קטינות נ' אלמונית, (1995) ורבים אחרים),
יחד עם זאת, בתי המשפט לא ראו בעין יפה אב המבקש להסדיר את יחסיו עם ילדיו בעזרת שוט
המזונות ופקפקו ביעילותו וכנותו של הנימוק החינוכי שהזכרנו לעיל במסגרת סקירת המשפט
העברי. כך בפרשת משכיל לאיתן קבע בית המשפט:

"אין למדוד התנהגותו של ילד בגיל זה - בקנה מידה של אדם מבוגר.
בעיני דבר חמור הוא מבחינה חינוכית להשתמש בענין המזונות כדי
להשפיע על הילד שישמע לצו בית הדין. ספק רב אם זו הדרך לקרב את לב
הילד אל אביו, אדרבא, יש לחשוש שדרך זו עוד תעמיק את הקרע
ביניהם" (ע"א 425/68 משכיל לאיתן נ' משכיל לאיתן, (1969))

ובפרשת קטן הדגיש בית המשפט שיש לנהוג ב"זהירות ובריסון" קודם להסקת מסקנה כי דחיית
הקשר על ידי הבן מצדיקה את הפחתת מזונותיו (ע"א 1880/94 קטן נ' קטן, (1995)). בית המשפט
הגדיר את קיצוץ המזונות כסנקציה חמורה וכאמצעי קיצוני שאין לאחוז בו אלא במקרים של
מרדנות בעלת ביטויים בולטים גסים ועולבים.

55. בתי המשפט נהגו, אפוא, להעמיק בבחינת הגורמים לניתוק הקשר וכל זמן שלא הגיעו
למסקנה ברורה שמדובר באשם המוטל בעיקרו על שכמו של הילד הסרבן, לא הטילו את סנקציית
ביטול המזונות, כך ציין, כדוגמה, בית המשפט בפרשת אזולאי:

"אין לשכוח שהמרירות ויחסי הניכור נובעים בראש ובראשונה מן
הטורא שגבהה בין ההורים...הילד לא הרס את בית ההורים אלא הם
שעשו זאת, ואל להם לכן להתפלא אם הנזק הוא בעל השלכות על גישתו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

של הקטין שגדל באווירה בלתי נורמלית" (ע"א 1741/93 אזולאי נ' אזולאי, (1994))

גם באשר לעוצמת הפעלת הסעד, נפסק כי ראוי לנהוג באיפוק מרבי. כך, כדוגמה, בתמ"ש (ת"א) 49073/98 פלוני נ. פלונית (2004) נאמר -

"אין מבטלים מזונות של ילד מורד לחלוטין, ניתן להורות על צמצום. החובה לספק את מזונותיו ההכרחיים שרירה וקיימת. לא דנים אותו לחרפת רעב, בוודאי כאשר אין לתלות את האשם בקטין".

56. ניתן לסכם את השיקולים שעל בית המשפט לשקול בדונו בשאלת ביטול מזונות לילד מרדן באופן הבא - ביטול המזונות יעשה במקרים קיצוניים ונדירים, ויש לשקול תמיד חלופה מתונה יותר כגון הקטנת המזונות. ומכל מקום בית המשפט יבחן -

- א. האם סרבנות הקשר נובעת אך ורק מרצונו האמיתי והעצמאי של הילד או שקיימת אשמה ההורה למצב שנוצר.
- ב. האם ההורה נקט בכל הנדרש לצורך חידוש הקשר.
- ג. האם ביטול המזונות עלול לגרום לסיכול הסיכוי לחידוש הקשר.
- ד. מה תהא השפעת ביטול המזונות על אפשרות קיומם הסביר של הילדים.
- ה. מהו גילו של הילד – האם הוא קטין או בגיר ומה מקור חיוב האב במזונותיו.

(וראו לעניין זה - תמ"ש 29511/09/13 פלוני נ. פלוני (2015); תמ"ש 29096-07-14 פלוני נ. פלוני (2016)).

ושוב נבוא מן הדין לנדרון.

57. בנסיבותיו של הנדרון לא מצאתי כי יש מקום לפגוע במזונותיהם של הילדים. גם אם מצאנו כי עיקר מעשיו של האב שעניינם במעשי בגידה במערכת ויחס קפדני ולא מתחשב כלפי הילדים, אין בהם להעמיד עילה נזיקית כנגדו, הרי שוודאי יש בהם להסביר את סיבת התרחקותם של הילדים ממנו.

העובדה שהמשיב בגד באמם באופן בוטה וגלוי וכן נהג כלפיה ביחס מזלזל, תוך השמעת איומים ולעיתים אף באלימות פיזית כמפורט בכתב האישום, יש בה להעמיד הצדק סביר להתנהלות הילדים והעדפתם להתרחק מאביהם. לא יהיה זה ראוי, אפוא, בנסיבותיו של העניין, לפגוע

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

במזונות הילדים בשל העובדה שבחרו להתנתק מאביהם. דומה כי התנהלותו של האב גרמה לילדים לחץ נפשי קשה, וע"פ האמור בחוות דעת המומחית אף נכות נפשית, כאשר הריחוק מאביהם הביא להם מעט רווחה ומנוחה מן המתח הנפשי שחוו במחיצתו. כאמור, גם אם אופיו והתנהלותו של המשיב אין בהם כשלעצמם להוות עילה נזיקית, הרי שיש באותה התנהלות והתנהגות בכדי להסביר את רצונם של הילדים בהתרחקות ממנו ואין למשיב להלין בעניין זה אלא על עצמו. לפיכך, על אף שהבן הבכור והבת כבר בוגרים, אין מקום לפגוע בנסיבותיו של הענין במזונותיהם ככהוא זה והמשיב ישלים את חובותיו כלפיהם עד תום.

58. זאת ועוד, בית משפט קמא קבע על פי תסקירים שהונחו לפניו, ואנו מקבלים קביעתו זו, כי –

"לא הוכח כי ביטול המזונות יביא לחידוש הקשר, נהפוך הוא עלה כי הדבר יביא רק להתעצמות הטינה ותחושת הפגיעה, אך בעיקר - לפגיעה ממשית באפשרות קיומם הסביר, כשאין להביאם למצוקה כלכלית שהיא התוצאה של הפסקת החיוב במקרה דנן" (סע' 133 לפסק הדין)

וכן קבע בית המשפט כי האב לא השכיל להבין כי –

"הגשת תביעה, ועוד תביעה ועוד תביעה ועוד אחת- כנגד האם- בערכאות השונות, תחת סיום ההליכים המשפטיים ומתן אפשרות לכל בני המשפחה להשתקם מניהול המאבקים הבלתי פוסקים – אינה תורמת לתחושות טובות מצד הילדים (בלשון המעטה) ואיננה מאפשרת גם להם להתקדם הלאה בקשר עמו. מבקשים הם שקט ממאבקים משפטיים" (שם)

אף בקביעות אלו יש בכדי להצדיק אי פגיעה, מכל סוג, במזונות הילדים.

אומנם בית משפט קמא סבר בסופו של יום כי יש לפגוע במידת מה במזונות הילדים כיוון ש"לא ניתן להתעלם מההשפעה הרבה שיש לאם על הילדים" ואולם לטעמי, על אף שכך, התנהלותו של המשיב היא הגורם הדומיננטי לתחושתם וכעסם של הילדים. לפיכך בנדון אין מקום לפגוע במזונותיהם בשל כך ואין להקל עליו בניסיון לשיתוף המערערת במחלולו זה.

לעניין זה אני מוצא כיפים את דבריו של כב' הש' דוד מינץ בע"מ 513/09 פלונית נ. פלוני (2010)

"ייתכנו מקרים בהם מסרב הילד לראות את אביו או את אמו, ואף אינו נוהג בהם מצו כבוד אב ואם, ועדיי לא יוכרז הילד כמורד, כאלה הם המקרים בהם לא ניתן לתלות את האשם בקטין וכאשר הנסיבות מצביעות על קיום

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

צידוק לסרבנות...ילדים נוטים לשאת בקרבם כעסים רבים כלפי אותו הורה אשר ע"פ הבנתם אחראי לקרע במשפחה. לכן, אין די בסתם סירוב להיפגש עם ההורה כדי לשלול מהילד את מזונותיו, ולא בכדי נקבע כי יש לתור אחר ביטויי עולבים, גסים ופוגעים, שלא כמקרה זה, כדי לפטור את ההורה מתשלום מזונות ילדיו"

סוף דבר, אני סבור כי יש לבטל את החלטת בית משפט קמא בכל הקשור להפחתה במזונותיהם של הילדים בשל טענת המשיב למרידתם בו, ולהותיר את חיוב המזונות על כנו.

תביעת הפגיעה בפרטיות

59. לטענת המשיב, המערערת פגעה בפרטיותו בכך שהתקינה מצלמות נסתרות בבית אמה ללא ידיעתו, וזאת על אף שידעה כי אמה נתנה בידו הרשות לעשות שימוש בבית ונתנה בידו את מפתח הבית וכן בכך שעשתה שימוש בתמונות האינטימיות אשר צולמו בעזרת אותן מצלמות ובו הוא נראה במערומו במצבים אינטימיים עם אשה אחרת – וצרפה את התמונות לכתב התביעה באופן גלוי.

בסיכומיו לפני בית משפט קמא הוסיף המשיב וטען כי המערערת הראתה את התמונות לחברותיה ולמומחית וזאת תוך כדי פגיעה קשה בפרטיותו, מבלי שהיה בכך כל צורך לצורך שמירה על ענייניה או זכויותיה. המערערת טענה כי טענתו האחרונה של המשיב אינה נזכרת כלל בכתב תביעתו ואל לו לבית המשפט ליתן סעד לעניין שלא התבקש בכתב התביעה עצמו. בית משפט קמא דחה בפסק דינו את טענתה האחרונה של המערערת בהבהירו כי אינו רואה במתן סעד בגין הצגת התמונות לצדדי ג' משום הרחבת חזית אסורה כיוון שהדברים התגלו והסתברו במהלך הדיונים ולאחר הגשת כתב התביעה. כך מסירת התמונות לידי המומחית נעשתה אחר שהוגש כתב התביעה ואף ענין הצגתן לחברות המערערת הסתבר מחקירתן של אותן חברות במהלך הדיון בתביעה הנזיקית. כיוון שכך מצא בית המשפט לפסוק בטענת הפגיעה בפרטיות בכללותה, לרבות עניין הצגת התמונות למומחית ולחברות המערערת.

בית המשפט קיבל את טענות המשיב לעניין זה ומצא לחייב את המערערת לפצותו בסך של 40,000 ₪ ובהוצאות משפט בסך של 15,000 ₪.

אלא, שכאמור, המשיב מיהר והגיש תביעות נוספות, עוד קודם מתן פסק הדין, בעניין הצגת התמונות לאחרים (תמ"ש 39611-12-14) ואם כן המערערת נחשפת ל"סיכון כפול" בכל הקשור להצגת התמונות לפני אחרים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

60. בנדון אני סבור כי שגה בית המשפט בכך שהוסיף ודן בסוגיית הצגת התמונות לאחרים לרבות המומחית מטעם בית המשפט. עניין זה לא נטען בכתב התביעה וממילא המערערת לא התגוננה כנגדו. בעניין ע"א 5630/90 - צבי תדמור נ' ישפאר חברה אלקטרונית למסחר (1993) הבהיר בית המשפט כי אין מקום ליתן לתובע סעד על סמך עילה שלא נטענה בכתב תביעתו, ובלשון בית המשפט –

”הלכה היא, כי לעולם לא יתן בית המשפט לתובע פסק דין על סמך עילה שונה מזו אשר נטענה בכתב התביעה, אלא אם גילה הנתבע, בפירוש או מכללו של דבר, את הסכמתו לכך. [לענין זה ראה בספרו של י' זוסמן סדרי הדין האזרחי (מהדורה ששית, בעריכת ש' לויין 146 (1991)]. כתבי הטענות תוחמים את מסגרת המחלוקת בין הצדדים...”

יתר על כן, עצם העובדה שהמשיב הגיש תביעות נוספות שעניינן פרסום התמונות, דוגמת תמ"ש 14-12-39611 העוסק במסירת התמונות לידי מומחית בית המשפט, יש בו ללמד כי גם המשיב עצמו ראה בעובדות שאינן מצוינות בכתב התביעה שבנדון משום עובדות המעמידות לו עילה לתביעות נפרדות, ולא היה מקום לדון בהן מבלי שניתנה האפשרות למערערת להתגונן כנגדן כראוי.

לפיכך יש לברר אך ורק האם הטענות העובדתיות המופיעות בכתב התביעה שלפנינו מעמידות למשיב עילת תביעה, רוצה לומר - האם התקנת המצלמות בבית אמה של המערערת, צילום המשיב באמצעותן וצרוף התמונות לכתב התביעה בתביעתה הנזיקית של המערערת מהווים פגיעה בפרטיות כהגדרתה בחוק.

הזכות לפרטיות – קיצורו של דין

61. ”הזכות לפרטיות היא מהחשובות שבזכויות האדם בישראל”, זכות אשר הפכה מכח חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ”לזכות חוקתית-על-חוקית” (בג"צ 6650/04 פלוני נ. בית הדין הרבני באיזורי בנתניה (להלן - ענין פלונית); עפ 5026/97 גלעם נ. מדינת ישראל (1999), להלן - פרשת גלעם).

בסע' 2 לחוק הגנת הפרטיות נקבע, בין השאר, כי צילום אדם ברשות היחיד ופרסום תמונתו ברבים באופן העלול להשפילו מהווים פגיעה בפרטיות –

”פגיעה בפרטיות היא אחת מאלה:

...

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

(3) צילום אדם כשהוא ברשות היחיד;

(4) פרסום תצלומו של אדם ברבים בנסיבות שבהן עלול הפרסום להשפילו או לבזותו;

...

(9) שימוש בדיעה על עניניו הפרטיים של אדם או מסירתה לאחר, שלא למטרה שלשמה נמסרה; (10) פרסומו או מסירתו של דבר שהושג בדרך פגיעה בפרטיות לפי פסקאות (1) עד (7) או (9); (11) פרסומו של ענין הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם, לרבות עברו המיני, או למצב בריאותו, או להתנהגותו ברשות היחיד" (הדגשות שלי- צ.ו.)

62. פשוט וברור כי הזכות לפרטיות חלה בבית מגוריו של אדם, הוא מתחמו/ מבצרו הפרטי, רשות היחיד שלו, כפי שנפסק כדוגמה בבג"צ 2481/93 ד"ר נ. מפקד מחוז ירושלים (1994) -

" על רקע גישה זו ניתן לקבוע, כי הזכות החוקתית לפרטיות משתרעת, בין השאר - ובלא כל ניסיון להקיף את הזכות על כל היבטיה - על זכותו של אדם לנהל את אורח החיים שבו הוא חפץ בדל"ת אמות ביתו, בלא הפרעה מבחוץ".

וכך אף למדנו במדרש –

"מיכן לא יכנס אדם לבית חברו אלא אם יאמר לו: 'הכנס'; קל וחומר ממה" (מדרש לקח טוב, המכונה פסיקתא זוטרתא, לויקרא, א, א)

ואולם הזכות לפרטיות רחבה יותר וחוצה את ד' אמותיו הקנייניות של האדם כפי שהובהר בעניין פלונית כי -

"לדיבור 'רשות היחיד' משמעות שונה על פי הקשרה... בהקשר שלנו, שעניינו צילומו של אדם שלא בהסכמתו, הדיבור 'רשות היחיד' אינו מצביע על 'יחידה קניינית'. הוא מצביע על 'יחידה אוטונומית'. הוא לא נקבע על פי דיני הנכסים. הוא נקבע על פי דיני הפרט. אכן, 'הזכות לפרטיות היא זכותו של האדם ולא של המקום' (א' הלם, דיני הגנת הפרטיות 85 (2003), וכן 1967 (Katz v. U.S., 389 U.S. 347)). אכן, סביב כל אדם יש מרחב שבתוכו הוא זכאי להיות עם עצמו. מרחב זה נע עם האדם עצמו. היקפו של המרחב נגזר מהצורך להגן על האוטונומיה של הפרט. על כן הוא עשוי לחול גם במקום בו אין לפרט כל קניין" (סעיף 21 בפסק הדין, וכן ראו תא (תל אביב) 49345-01-16 - איריס כ. נ' אורית כ. (2016)).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

יותר מכך, זכות הפרטיות עומדת אף לבני זוג בינם לבין עצמם, והשיתופיות בניהם אין בה להתיר פגיעה בפרטיותו של מי מהם, כך נקבע בעניין פלוניית -

"הנישואין אינם שוללים מבני הזוג את זכותם לפרטיות זו כלפי זה. הזכות לפרטיות עומדת לכל אחד מבני הזוג כלפי העולם כולו, לרבות כלפי בן זוגו. אכן, כשם שכל אחד מבני הזוג זכאי לכבודו, ולחירות גופו כלפי בן זוגו (ראו ע"פ 91/80 כ. נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (3) 281), וכשם שכל אחד מבני הזוג שומר על קניינו כלפי בן זוגו, כך זכאי כל אחד מבני הזוג לפרטיותו כלפי בן זוגו. האוטונומיה של הפרט היא גם אוטונומיה כלפי בן הזוג. הפרטיות של הפרט, היא גם פרטיותו כלפי בן זוגו. גם בחיי הנישואין שומר לעצמו כל אחד מהצדדים לקשר תחומים של פרטיות כלפי בן זוגו."

מתוך שכך נפסק, כדוגמה בתמ"ש (תל אביב) 11310-10-14 - תובעת נ' נתבע, (2015)

"מן המקובץ ברי כי התובעת זכאית לפרטיות בבית מגוריה גם כלפי הנתבע ולטענתו של הנתבע כי הבית הינו בבעלותו, אין נפקות לענין זה...צילום אדם שלא בידיעתו והסכמתו, אפילו צילום זה נעשה במרחבים "הציבוריים" של הבית, מהווה פגיעה בפרטיות. אדם זכאי להניח כי כאשר הוא מצוי בביתו בגפו הוא נהנה מפרטיות כלפי כולי עלמא, וחדירה לפרטיות זו ופגיעה בה, אסורות."

63. בנדון נעשה צילומו של המשיב בבית אמה של המערערת, הוכח כי אמה של המערערת מסרה לידיה את מפתחות ביתה בעבר (עמ' 152 ש' 13-20 לפר' ועמ' 161 ש' 16-17 לפר') ואולם האם העידה על נסיבות מסירת המפתחות -

"לפני 10 שנים הוא שיפץ לי את הבית ומאז שכחתי בכלל שיש לו מפתח" (עמ' 152 ש' 14 לפר')

אין חולק כי גם לבתה, המערערת, נתנה האם מפתח לדירתה והמשיב ידע על כך, כך שקשה לסבור כי על המשיב לצפות לפרטיות דווקא בבית שאינו ביתו ואשר אין ציפיה לבעל הנכס כי הוא יבקרו בכל עת מזדמנת וללא הודעה מראש.

אומנם, כפי שציינו לעיל, הובהר בפסיקה כי הדיבור "רשות היחיד" בחוק הגנת הפרטיות אינה מתייחדת לפרשנות הקניינית של מונח זה וכי הזכות לפרטיות היא זכותו של אדם ולא של המקום ((אלי הלם, עו"ד, דיני הגנת הפרטיות, עמ' 84)), ואולם גם זכות זו היא זכות מוגבלת, ולעניין זה נקבעו בפסיקה מבחנים המתבססים על ציפייתו של הפרט לפרטיות במקום בו הוא שוהה, דוגמת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

מבחן "אזורי הפרטיות", אשר יחשבו כרשות היחיד גם אם אינם חלק מקניינו של אותו אדם כמגירה בשולחנו של עובד במקום העבודה, וכיוצ"ב.

העניין שלפנינו הוא ללא ספק מקרה גבולי אשר יש בו צדדים לכאן ולכאן ואולם דומני כי יפים לנדון הדברים שנאמרו בעניין ת.פ. (ת"א) 22744-09-11 גיא סנין נ. מדינת ישראל, (2012) אודות המבחנים הראויים לבחינת ציפיותו של הפרט לפרטיות -

"גבולותיה של ציפיה זו הינם עניין לבתי המשפט לפסוק ולהגדיר, על בסיס עובדותיו של המקרה ומכוח הערכים הבסיסיים של החברה והמוסכמות הנוהגות בה... מדובר אפוא במבחן כפול אשר כורך יסוד סובייקטיבי ביסוד אובייקטיבי: היסוד הסובייקטיבי - קיומה של ציפיה ממשית וגלויה לפרטיות; היסוד האובייקטיבי - סבירותה של ציפיה זו. יסוד זה משקף את ערכיה של החברה, ויקבע על-ידי בית המשפט; מבחן זה הינו מבחן גמיש, המשרת היטב את מטרותיה של הזכות החוקתית לפרטיות, ומבטיח מחד גיסא את ההגנה על מגוון המצבים האפשריים בהם קיימת זכות ראויה לפרטיות, ומאידך גיסא - מונע הרחבת הזכות אל מעבר לראוי, ועד כדי הצרה לא רצויה של צעדי הזולת. דרישותיו של מבחן זה מצמצמות את האפשרות להפללת אדם שביצע הפרת פרטיות שלא ביודעין או שלא במתכוון (שהלא נדרשת ציפיה גלויה לפרטיות - הרחבה להלן), ומקנות את המקום הראוי לערכי החברה אותם משרת החוק"

אני סבור כי קשה להלום שאדם יצפה לפרטיות בחדר המיטות או בסלונו של אחר מבלי שהוזמן אליו מפורשות וכאשר הרשות לבקר שם מותנית בהסכמת בעל הנכס, לפיכך אינני סבור כי בעצם התקנת מצלמות בבית אמה פגיעה המערערת בפרטיותו של המשיב. זכותו של בעל נכס להתקין מצלמות בביתו ובלבד שאין בעצם התקנתן לפגוע מלכתחילה בפרטיותו של מוזמן (כגון התקנת מצלמות בחדר אמבטיה כאשר בבית שוהה מטפל הנוהג להתקלח בו).

לחלופין, גם אם נבקש להרחיב את תחומי הפרטיות ומרחב ההגנה עליה ונסבור כי גם צילומו של אורח בלתי צפוי ברשות היחיד של אחר מהווה פגיעה בפרטיותו, הרי שבנדון בכל הקשור לעצם התקנת המצלמות וצילומן את המתרחש בבית עומדת למערערת הגנת סע' 18 (2) א לחוק הגנת הפרטיות המעניק הגנה בשל פגיעה בפרטיות כאשר הפוגע "לא ידע ולא היה עליו לדעת על אפשרות הפגיעה בפרטיות", כפי שיפורט להלן.

64. בנדון העידה אמה של המערערת כי התקנת המצלמות נעשתה לצרכי אבטחה כאשר נסעה לחו"ל וזאת אחר שנגנבו מביתה תכשיטים יקרי ערך, כך העידה האם, הגב' ר. ה. -

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

"שילמתי לחברה כדי לצלם מי גונב לי מהבית וצילמו אותו יחד עם אנשים (צ.ל - הנשים) שהביא לבית שלי ועשה ממנו בית בוש, יחד עם כספים שגנב ממני" (עמ' 151 ש' 1 לפר')

גם מר ג. ל., אשר התקין את המצלמות העיד –

"העזרה שלי למ. בנושא המצלמות הייתה מאוד ברורה, לא חשבתי שמה שיראו שם זה התוצאות שקיבלנו, המטרה הייתה דברים שנעלמו מהבית של אמא של מיכל, והיא רצתה להתקין מצלמות, היא הייתה ערב נסיעה לחו"ל ורצתה לדעת מה קורה בבית שלה" (עמ' 120 ש' 5 לפר')

הדעת נותנת כי אדם רשאי להתקין בסלון ובחדרי ביתו מצלמות לצרכי אבטחה וממילא אין לראות בעצם התקנתן משום פגיעה בפרטיות וגם אם יסבור הסובר כי יש בכך פגיעה בפרטיות שכן המתארח בבית אינו יודע על התקנתן, הרי שעומדת למתקין הגנת סע' 18 (2) א לחוק הפרטיות כי לא ידע ולא היה לדעת בעת ההתקנה על הפגיעה האפשרית בפרטיות, וכפי שהעיד לעניין זה מר ג. ל. –

"את רשותם לצילום לא ביקשנו כי לא תארנו לעצמנו שאלו התמונות שנקבל אפילו לא לרגע" (עמ' 196 ש' 24-14 לפר')

וכן –

"לא חשבתי שמה שיראו שם זה התוצאות שקבלנו, המטרה הייתה דברים שנעלמו מהבית של אמא של מ...." (עמ' 120 ש' 5 לפר')

ואכן, מדוע שתעלה המערערת בדעתה שבעלה יבגוד בה עם חברתה הטובה דווקא בבית אמה, וכי מעשים שכאלו הם מעשים שביום יום ?

65. בדומה עומדת למערערת, באשר לעצם התקנת המצלמות וצילום המשיב, הגנת סע' 18 (2) ג לחוק הגנת הפרטיות המעניקה הגנה לפוגע כאשר – "הפגיעה נעשתה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הפוגע" ובענייננו - אבטחת ביתה של אם המערערת.

בפסיקה נקבע כי תום הלב הנדרש בחוק הוא תום לב סובייקטיבי (פרשת גלעם הנ"ל, בג"צ 6650/04 הנ"ל), אשר משמעותו היא –

"כי בעשותו את המעשה, באחת הנסיבות המתוארות בסעיף 18(2) סבר בתום לב שהוא רשאי (או אף חייב) לעשותו." (דברי כב' השופט מצא בפרשת גלעם).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

סעיף 20 לחוק קובע חזקות לענין תום ליבו של הפוגע ובלשונו -

"(א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפגיעה בפרטיות באחת הנסיבות האמורות בסעיף 18(2) ושהפגיעה לא חרגה מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפגיעה בתום לב.

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפגיעה בפרטיות שלא בתום לב אם הוא פגע ביודעין במידה גדולה משהיתה נחוצה באופן סביר לצורך הענינים שניתנה להם הגנה בסעיף 18(2)."

באשר לחזקות אלה נפסק כי -

"על-פי סעיף 20, מקום בו מוכיח הפוגע שהפגיעה בפרטיות בוצעה על-ידי באחת הנסיבות המתוארות בסעיף 18(2), עשויה מידת הפגיעה (ובמקרה אחד גם אופי הפגיעה) להקים חזקה בדבר קיומו (או אי-קיומו) של יסוד תום הלב. מחד, אם הוכיח הפוגע, כי הפגיעה לא חרגה מתחום הסביר, חזקה עליו שפעל בתום לב (סעיף 20(א)). ומאידך, אם הוכח נגדו, כי פגע בפרטיות ביודעין, במידה גדולה משהיתה נחוצה לצורך העניין שבגיניו מוענקת ההגנה (סעיף 20(ב)), או כי ביצע את הפגיעה תוך הפרת כללים או עקרונות של אתיקה מקצועית, החלים עליו מכוח הדין או מכוח השתייכותו לחוג מקצועי מסוים (סעיף 20(ג)), חזקה עליו שביצע את מעשה הפגיעה שלא בתום לב" (דברי כב' השופט מצא בפרשת גלעם).

מילים אחרות, מידתיות הפגיעה בפרטיותו של המשיב עשויה לקבוע האם פעלה המערערת בתום לב, תום לב המהווה תנאי בלעדיו אין לקיומה של הגנה על פי החוק (בג"צ 6650/04).

מצאנו לעיל כי הוכח לסבירות דעתנו כי בכל הקשור לעצם הצילום, המערערת ביצעה אותו בתום לב ומתוך הגנה על עניין כשר. נשאלת השאלה האם כך הם פני הדברים אף באשר לצירוף התמונות לכתב תביעתה הנזיקית?

צירוף התמונות לכתב התביעה הנזיקית

66. המערערת צרפה את התמונות בהן נראה המשיב עם אשה אחרת במצבים אינטימיים לתביעה הנזיקית על מנת להוכיח את טענתה באשר להתנהלותו של המשיב במהלך חיי נישואיהם ואת פגיעתו בה בדרך של בגידה עם חברותיה הטובות.

בית משפט קמא סבר כי ראוי היה לצרף את התמונות בתוך מעטפה חתומה או אחר הגשת מתאימה ולא בגלוי. כפי שצורפו וראה בכך משום פגיעה בפרטיותו של המשיב וזאת על אף

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' נ. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. נ' ז.כ. ואח'

קביעתו כי אין הדבר "עולה כדי פרסום ברשות הרבים" כהגדרת סעי' 2 (4) לחוק הגנת הפרטיות, ובלשונו –

"נספח ובו תמונות עירום, יש לצרף בדרך נאותה, גם כאשר ההליך מתנהל בדלתיים סגורות. ניתן היה למצוא דרך חלופית להצגת התמונות לבית המשפט. כך, למשל לציין בבקשה קיומן של התמונות – ולבקש להגישן באופן חסוי ליון בית המשפט וב"כ הצדדים (ולא לצוות המשרד או המזכירות) וכן הפקדתן בכספת בית המשפט תחת סריקתן במערכת נט המשפט, זאת על מנת שלא תשזפנו עין כל הבא במגע עם התיק"

אינני מסכים עם קביעתו האחרונה של בית משפט קמא, קביעה זו אפשר שיש בה המלצה נכונה וראויה, ואולם לטעמי גם אם המערערת לא נהגה כך וצירפה את התמונות כנספח לכתב תביעתה או לתצהירה, אין בכך משום פרסום ברבים המעמיד כנגדה את עוולת הפגיעה בפרטיות. ככלות הכול בנדון עסקינן בתיק משפחה הנשמע ומתנהל בדלתיים סגורות ועינם של אחרים אינה יכול "לשזפו". הוסף לכך את העובדה שהמשיב עצמו בתביעתו הנוכחית צירף את אותן תמונות בגלוי ולא במעטפה חסויה וכיוצ"ב, ואם כן יהא זה בלתי הוגן לדרוש מן המערערת את מידת הזהירות אשר המשיב עצמו אינו אוחז בה ביחס לעצמו.

לפיכך אני סבור כי אין לראות בעצם צירוף התמונות לכתב התביעה בהליך המתנהל בדלתיים סגורות לצורך הוכחת עילה הנטענת בכתב התביעה משום פגיעה בפרטיות כהגדרתה בחוק, ומכל מקום עומדת למערערת הגנת החוק כמפורט בסעי' 18 (2) ג לחוק הגנת הפרטיות באשר "הפגיעה נעשתה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הפוגע" ובענייננו הוכחת טענותיה הנוזיקיות כנגד המשיב והבאת ראיות באשר לאופן התנהלותו, ולעניין זה אין זה משנה כי טענותיה באשר לעוולה הנוזיקית שעניינה בבגידה נדחו בסופו של יום.

ואם כן דין ערעורה של המערערת לעניין זה להתקבל.

107 דבר

67. אציע, אפוא, לחברותי לקבל את הערעורים ההדדיים שהוגשו ע"י הצדדים באופן הבא –

א. בתביעה הנוזיקית (תמ"ש 19229-07-11) - הפיצוי למערערת יופחת ויועמד ע"ס 100,000 ₪ וכן יותר על כנו המימון שנפסק בפסק דינו של בית משפט קמא בעניין הטיפול הנפשי והתרופתי למערערת.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 56871-01-16 ז.כ. ואח' ג. ז.כ.

עמ"ש 58153-01-16 ז.כ. ג' ז.כ. ואח'

התביעה הנזיקית ביחס לילדים תדחה, הוצאות המשפט יפחתו בהתאם ויועמדו על 30,000 ₪ בלבד.

ב. בתביעת המרדנות (תמ"ש 30931-08-10) – יבוטל פסק דינו של בית משפט ולא תעשה כל הפחתה או פגיעה במזונות הילדים.

ג. בתביעת הפגיעה בפרטיות (תמ"ש 13840-06-13) – הערעור יתקבל בכך שתביעת המשיב תדחה.

כיוון שערעורי כל אחד מהצדדים התקבלו בחלקם אציע לחברותיי שלא להוסיף ולעשות צו להוצאות בהליך זה.

68. אציע כי פסק הדין יותר לפרסום ללא פרטי שמות הצדדים.

השופטת ברנט – אב"ד:

אני מסכימה.

השופטת פלאוט:

אני מסכימה.

ניתן היום, ב' אדר תשע"ז, 28 פברואר 2017, בהעדר הצדדים.

שופט צבי יצמן

שופטת ורדה פלאוט

